Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

мнай 1921 оной
брийн 21-hээ гарана

№ 192 (14609)

1977 оной августын 19, пятница

Сэн 2 мүнгэн

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Я. А. ДУНАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудта, республикын партийна болон совет органуудта үни удаан эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Прибайкалиин ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр **Дунаев** Яков Арсентьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1977 оной августын 19.

ОВЕТ-ЮГОСЛАВИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

И. Брежневэй, И. Броз Титын хоорондо хөөрэлдөөнүүд августын 17-до Кремль соо эхилбэ.
РАГ ДЭЭРЭ: хөөрэлдөөнэй үе.

Зураг фототелеграфаар абтаба.

ПСС-эй ЦК-гай Гене- секретарь, СССР-эй вно Соведэй Президи- Түрүүлэгшэ Л. И. невэй, хани ёһоной ал- хэрэгээр Советскэ Со- ерэзд байһан СФРЮ- резидент, СКЮ-гэй Тү- эгшэ И. Броз Титын ндо хөөрэлдөөнүүд ав- 17-до Кремль соо

ет талаһаа— КПСС-эй Политбюрогой гэ- КПСС-эй ЦК-гай сек- А. П. Кириленко, эй ЦК-гай Политбю- гэшүүн, СССР-эй га- хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд В. И. Степаков:

Югославиин талаһаа — СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь С. Доланц, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Черногориин Социалис Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ В. Милатович, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй түрүүлэгшын орлогшо, СФРЮ-гэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг союзна секретарь М. Минич, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь А. Грличков, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй гэшүүн, СФРЮ-гэй гадаадын худалдаа наймаанай талаар союзна секретарь Э. Лудвигер, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд И. Смоле гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадана.

Өөһэдынгөө оронуудта социалис ба коммунис байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхэ хүдэлмэри тухайдаа, КПСС-эй XXV съездын ба СКЮ-гэй X съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ байһан тухайдаа хоёр тала мэдээсэбэ.

КПСС-эй ба СКЮ-гэй, СССР-эй ба СФРЮ-гэй хоорондохи харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ хоёр тала сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Политическэ, экономическа, соёлой ба бусад һалбаринуудаар совет-югославиин харилсаае саашадань үргэдхэхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Уласхоорондын үргэн олон асуудалнуудаар, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэбэ.

Халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

ПСС-эй ЦК-гай Гене- секретарь Л. И. ев Советскэ Союзда байһан Португалиин тиин Генеральна сек- А. Куньялтай ав- 17-до уулзаба. ойнгоо экономическа социальна аша туһын, адай демократическа үүдэй түлөө, Португа- арадай демократическа лтануудые хамгаал- түлөө, эб найрамдалта ын политика бэелүүл- шахардуу байдал улхын түлөө Пор- ин коммунистнуудай тухай Алваро Куньял хөөрөө. Экономическа байгуулалтада Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд, социалис демократиие сэхэ шууд хүгжөөлгэ, эб найрамдалай болон шахардуу байдал һуларуулхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө КПСС-эй тэмсэл хадаа ажалшадай болон арадуудай аша туһын түлөө түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй тэмсэлдэ сэгнэшэгүй хубита болоно.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Советскэ Союзай Коммунис партиин зохёон байгуулхы хүдэлмэри тухай, Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн, шэнэ Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэжэ байһан жэлдэ совет хүнүүдэй ажалай ба политическэ эдэбхиин үргэнөөр дэлгэрһэн тухай Л. И. Брежнев А. Куньялда мэдээсэбэ.

Мүнөө, хүн зониие олооронь алаха хюдаха зорилготой шэнэ буу зэбсэгэй туһаламжаар зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые үргэдхэхэ гэһэн һэдэлтын гаргагдажа байхада, социальна дэбжэлтын, национальна бэеэ даажан байдалай, эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй, бүхы демократическа хүсэнүүдэй бата нэгэдэлтэ тэмсэл хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо онсо удха шанартай болоно байна гээд уулзалга дээрэ тэмдэглэгдээ.

Ажалшадай аша туһын түлөө, апрелиин 25-най революцяар ороной урда нээгдэһэн харгы замаар Португалиин дабшан хүгжэхын түлөө Португалиин Компартиин шууд сэхэ тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай, бүхы совет коммунистнуудай зүгһөө мэдүүлбэ.

Аха дүүгэй хани барисаанай, Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Португалиин Коммунис партиин хоорондохи харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар үгэеэ бүрин хүсэдөөр ойлголсожо байһанаа баталаа.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Загладин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов уулзалгада хабаадалсаба. **(ТАСС).**

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХНИКЭ ЗАҺАБАРИЛГАНЬ ХАНГАЛТАГҮЙ

зундаа бороо хурын байһанһаа уламжалан аймагта тарян донойхиһоо арбаад хо- урид эдеэшэжэ бай- нэниие хараадаа абан, ажахынууд ургаса лгадаа эртээнһээ бэл- эхилээ һэн. «Дружба» Нисэнгын, «Комсо- кий» совхозууд маши- хникэеэ бэлэн болго- байнхай. Жэшээнь, жба» колхозой меха- орнууд бүхы комбайн, автомашинануудаа арилжа дүүргээ. Таряа лгын техникэ нари- шалгаһанай һүү- тусхай комисси тушаан н байха юм.

лтэй хамта зарим ажа- уд ургаса хуряалгадаа ууугаар бэлдэнэ. Энэ л илангаяа «Юбилей- совхоздо хамаатай. ажахын машина-трак- парк болон МТМ түб ойнгоо захада оршо- Эндэ орожо хараа һаа, шье гайхан сошордо- Эбдэржэ һандаршаһан ю эндэ тэндэ хаягда- ай хэбтэнэ. Хөрөөнь шье һаа, хүнэй яба- аргагүй, түмэр түдэ- дүүрэшэнхэй. Юрэдөө гурим тогтоохо инже- техническэ мэргэжэл- нда үгыл ха гэжэ һана- Техникэ заһабарилжа хүнүүдшье огто ха- нагүй.

Мүнөө гансал слесарь- арилагша эндэмнай хү- . Хүнүүд үгы, — гэжэ й МТМ-е даагшаар то- гдоһон нүхэр Лошка- хэлэнэ.

үлэй байдалаар совхо- 33 комбайнуудһаа орой- 11-ниинь лэ таряа ху- ада гарахаар бэлэн. аяар 6 мянган гекта- ургаса хуряагдаха. Мү- ургаса хуряалгын эхи- байхада бусад комбай- ынь хэзээ заһабарил- үрдихэ болоноб? Авгус- 7-hoo эндэхид таряагаа хадажа байна. Иигээд баалнуудые суглуулан сохижо эхилхэнь. Теэд комбайнууд бэлэн болгогдоогүй, тэрэнииие жолоодохо хүнүүдшье бүридхэгдөөгүй байһаар. Эндэ гансашье таряа хуряалгын бэшэ, мүн тэжээл бэлэдхэлгын машина, техникэ хүсэд заһабарилагдаагүй байһан тула нэгэ оньһожоруулагдамал звено үбһэ хуряалгадаа һаял гараһан байна. Ургаса хуряалгын техникэ юундэ эртээнһээ заһабарилагдаагүйб гэжэ һурахада:

— Эдэ бүгэдые би гансаараа эмхидхэхэ уялгатай бэшэб. Дээрэмнай совхозой директор байна ха юм, — гэжэ ахамад инженер И. В. Торгашинай харюусахань тон лэ гайхалтай. Машина, техникын талаар ажахынгаа хэрэг байдалые даажа байха уялгаяа, энээнэй түлөө тусгаар харюусалгаяа энэ үнинэй инженер ойлгоногүй гээд хэлэхэнь бэрхэтэй.

Эгсэ һарын саада тээ тус совхоздо техникэ заһабарилгын муугаар ябажа байһан тухай аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Тиихэдэ 7 комбайн заһабарилагдаһан байбал, тэрэ гэһээр аяар һара соо оройдоо 4 комбайн бэлэн болгогдоо. Хуряалгын техникэ заһабарилгые түргэдхэхэ гэһэн аймгүйсэдкомой заседаниин шиидхэбэриие дүүргэхэ талаар совхозой ахамад мэргэжэлтэд шухала хэмжээнүүдые абаагүй, заһабарилгын звено эмхидхээгүй байшоо. Ахамад агроном Ю. Д. Дугаровшье нүхэр Торгашинтай адляар уялгаяа «дүүргэнэ» гэхээр. Энэ нүхэр заһабарилагдаһан машина, техникэ бүхэниие тусхай актын ёһоор тушаажа абаха комиссиин түрүүлэгшэ аад, энэ шухала хэрэгые огто эмхидхэнэгүй. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлгэгдэжэ байһан машина, техникын ходо эбдэржэ, һаатажа эхилһэниинь дэмы бэшэ. Жэшээнь, силосэй ногоо хуряадаг комбайнуудай транспортернууд һайса таарyулагдаагүй дээрэһээ эбдэржэ, ажал һаатуулна.

Эдэ үдэрнүүдтэ поли бүхэнэй таряан удаа дараалан эдеэгээ хүсэн шарлажа, хуряалгын ажалай халуун хаһын орожо байһые һануулна. Теэд «Юбилейный» совхоздо 8 комбайн эзэгүй, тодорхойлон хэлэхэдэ, тэдэниие заһабарилхашье, жолоодохошье механизаторнууд үгы. Комбайнернуудые бүридхэхэ талаар илангаяа хоёрдохи отделениинхид оролдоногүй. Комбайн бүхэниие эзэтэй болгохо арга боломжо эндэ бии. Урданай 10-аад комбайнернууд мал ажал дээрэ хүдэлнэ ха юм. Саг зуураар орондонь ондоо хүнүүдые оложо табяад, тэдэниие комбайнераар хүдэлгэхэ байгаа.

Тэрэшэлэн «Победа» колхоз, Яруунын совхоз таряа хуряалгынгаа техникэ заһабарилгые унжагайруулжа байна. Эдэ ажахынуудай поли дээрэ таряанай эдеэшэжэ байбашье, бүхы комбайнуудайнь 50 процентнь үшөө бэлэн болгогдоогүй байһаар.

Таряа хуряалга хадаа ажахы бүхэнэй эгээл шухала, харюусалга ехэтэй хүдэлмэринүүдэй нэгэн. Тиимэһээ ургаса хуряалгые муу бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ, энэ ехэ ажалаа хайша хэрэгээр эмхидхэн үнгэргэхэ гээшэ тэсэшэгүй ушар гээд эдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд хүсэдөөр мэдэрхэ ёһотой.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

БУРЯАДАЙ, ЯХАДАЙ АССР-нүүдэй, ШЭТЫН ОБЛАСТИИН АЖАЛШАДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1977 ОНОЙ ЯНВАРЬ-ИЮЛЬ ҺАРАНУУДАЙ ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц).		
	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын область
Промышленность			
Продукци худалдалга	100,3	102	95
Ажалай бүтээсэ	99,0	99	94
Промышленна предприятинуудай ниитэ тоо	172	128	211
Тэдэнэй дундаһаа продукци худалдаха түсэбөө дүүргээтүйшүүл	39	26	49
тэдэнэй ниитэ тоонь (процентээр)	23	20	23
Хүдөө ажахы			
Мал ажалай гол продуктнуудые бэлэдхэлгэ (худалдан абалгын ниитэ хэмжээн, юһэ һарын түсэб)			
Мяхан (нэмэлтэ даабари оруулалсан)	43	50	39
Һүн	85	67	81
Үндэгэн	91	88	94
Ноохон	82	—	59
Капитальна барилга			
Гүрэнэй капитальна һомололгоор ашаглалгада оруулагдаһан гол фонднууд (юһэ һарын түсэб)	39	54	40
Гүрэнэй капитальна һомололго—бүхыдөө	87	105	84
Тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	89	105	88
Һургуули барилгын капитальна һомололго	40	98	57
Үхибүүдэй эмхи зургаанууд	85	99	65
Больница ба поликлиникэ	41	111	96
Гэр барилга (хэрэгтэй зэргын талмай, юһэ һарын түсэб)	37	59	42
Өөһэдынгөө хүсөөр хэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	93	102	93
Арад зоной ажаһуудалай хангалга, хангалгын ниитын хэмжээн	97	104	100,3
Худалдаа наймаан			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ (нэмэлтэ даабари оруулалсан)	98	100,1	99,0

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИ

Үбһэ хуряалгада үргэн дэлисэ

МЯНГА ГАРАН ГЕКТАРТА...

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой эрхим луговодуудай нэгэн Тубан Дашицыреновэй даадаг Нимын бууса гэжэ газарай ногоон урмашамаар гаранхай. Эндэ П. К. Мирошниковой хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон звено үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ.

Эндэ зуу гаран гектар сабшалангай ногоон сабшагданхай. Гектар газарһаа 60 центнер хүрэтэр үбһэ ногоон абтажа, сенаж даралгада ябуулагдана. Совхозой түб тосхон—Харганаа һууринда түхеэрэгдэһэн уужам ехэ траншей соо 2500 центнер ногоон дарагдахаар хараалагдана. Мирошниковой звеногой гэшүүд хэдэн арбаад машина ногоо, сенаж даралгада ябуулжа үрдибэ.

Алтан гэжэ нютагта ажаллажа байһан аха дүүнэр Александр, Николай Черниговскитэнэй хүтэлбэрилдэг звено гурбан зуун гектарай ногоо сабшаад, 600 центнер үбһэ сомонхой.

Совхоз дотороо эгээл түрүүн үбһэндэ ороһон Геннадий Савинскиин хүтэлбэрилдэг звено (Доодо-Бүхэнэй отделени) ажалаа нилээд урагшатай ябуулна. Сагай уларилай бэрхэтэй байдал тохёолдуулаашье һаань, энэ звеногой гэшүүд даалгагдаһан газар дээрээ 1300 центнер үбһэ һүрилэнхэй.

Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо мянга гаран гектар сабшагдаһан, арба гаран мянган центнер үбһэн һүрилэгдөөд байна. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын сабшалан дээрэ хоёр зуугаад хүн, гушаад трактор, машина, олон тоото морин унаа хүдэлнэ.

Р. БАЛДАНОВ.
манай корр.

Сэлэнгэ.

АЖАЛАА ШЭНЭЭР ЭМХИДХЭЭД...

ФОТОРЕПОРТАЖ

Үнинэй тракторист Арсалановай Т-100 түхэлэй тракгораар таһалгаряагүй няггаруулжа байһан силос дарадаг үргэн ута траншейдэ кузоваараа дүүрэтэр ногоон эшэ набша ашаһан самосвал-автомашинанууд һубарилдан дүтэлөөд лэ ашаагаа түргэхэн буулгаһаар поли тээшээ яран саашална.

— Энэ жэлэй силос шанарайнгаа талаар урдынхиһаа жэшээлэшэгүй һайн байха. Урда жэлнүүдтэ нэгэ иимэ траншей силосээр дүүргэхын тула 10—12 үдэр хэрэгтэй байгша һэн. Харин мүнөө гурбан үдэрһөө үлэнгүй траншейгээ дүүргэжэ хушана, — гээд Ангирай отделениие эрхилэгшэ Алексей Николаевич Решенов омогорхонгёор хөөрэнэ.

Байгша ондо совхоздо силос дарагшадай ажал шэнээр эмхидхэгдэжэ, бүтээсэнь эрид дээшэлээ. Тодорхойлон хэлэбэл, урдандаа бригада бүхэн өөһэдынгөө даалгагдаһан машина, техникээр иимэ тэжээл хэршэжэ силос болгон дарадаг байһан һаа, мүнөө энэ ажалыень тусхай отряд дүүргэнэ. Иигээд эрэхэдээ отрядта силосэй ургамал хуряаха олон комбайн үгтэжэ, зарим нэгэнэйнь эбдэрхэдэ ажал ехээр һаатанагүй ха юм. Урда жэлнүүдтэ бригада бригадаараа силос дарахадаа хэн нэгэнэйнь комбайнай гү, али автомашинын эбдэрхэдэ бүхы ажалынь зогсошодог, үни удаан унжагайрдаг байгаа. Харин мүнөө ажалаа шэнээр эмхидхэһэнэйнь ашаар энэ дутагдал усадхагдаһан байна.

Мүнөө энэ отрядта «КС-2,6» түхэлэй табан комбайн, зургаан автомашина үгтэнхэй. Энэ коллектив богонихон болзор соо гэхэ гү, али оройдоол 3,5 үдэрэй туршада 600 тоннын томо траншей силосэй ургамалаар дүүргэжэ хушаһан байна.

Силос дараха хүдэлмэридэ трактористнууд Николай Воротников, Алексей Седунов, Иван Шульгин гэгшэд эрхимлэжэ, үдэртэ тус бүрэе 37—40 тонно ногоон эшэ набша хуряана. Комбайнһаа хэршэгдэһэн силосэй ургамал зөөдэг Прибайкалиин хоёрдохи автотранспортна предприятиин жолоошод Георгий Калмынин, Леонид Балаганский, Иван Копылов болон бусад амжалтатай ажаллана.

Һүүлэй дүнгөөр эндэ гүрүүшын 1000 гаран тонно силос дарагдаад байнхай.

Мүнөө Ангирай отделениин силос дарагшадай тусхай оньһожоруулагдамал отряд шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгээ үргэлжэлһөөр.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Прибайкалиин аймаг,
«Зырянский» совхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Силосэй ургамалнууд хуряагдана. Автомашинада ашагдаһан ногоон эшэ набша тараажа гэшхэдэг Люда Воротникова.

Авторай фотонууд.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Аргатын (Хурамхаан) совхозой механизаторнууд таряа хуряалгадаа эртээнһээ бэлдэжэ, бүхы техникээ, тэрэ тоодо комбайнуудаа шанар һайнтайгаар заһабарилжа дүүргэбэ. Совхоз энэ жэлдэ 8 шэнэ комбайн абанхай.

Таряа хуряалгын эхилээд байхада полидо гаргагдаһан комбайнуудай эбдэржэ, үнэтэ сагай дэмы хаягдахагүйн тула совхозой механизаторнууд яһала оролдоо. Механизаторнууд Илья Степанов, Гомбо Бадмаев, Николай Галданов, Бадма Номшиев, Эржен Раднаев, Пурбо Монголов, Радна Цыремпилов гэгшэд мүнөө заһабарилаад байһан техникэсэ үшөө дахин шалгажа, хамаг агрегадуудыень хүдэлгэн туршажа байна.

Эндэхи түрүү механизаторнууд, комбайнернууд арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ тус бүридөө 650—700 гектарай орооһото ургамалнуудые хуряажа абахаар шиидээ. «Энэмнай Агуухэ Октябриин 60 жэлэй ойдо манай бэлэг болохо байна», — гэжэ механизаторнууд тайлбарилна.

Б. БУДАЕВ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

НЭГЭ ЖЭГДЭЭР, ЭМХИ ГУРИМТАЙГААР

Худалдаа наймаанай али бүхы хүдэлмэриие ашаг үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые һайнаар хангаха гээшэ мүнөө сагай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ эрилтые бэелүүлэн, манай республикын «Роскульторг» гэжэ оптово баазын коллектив хүдэлмэрөө бүри һайжаруулхын тула һүүлэй үедэ ажал хэрэгтээ аша туһатай хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Эндэ республика дотороо эгээл түрүүлэн худалдаа наймаанай хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр эрхилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлэгдэһэн байха юм. Энэ гуримын ямар удхатай бэ гэжэ тайлбарилха болбол: автоконтейнернүүдээр эд бараа худалдан наймаалха газарта абаашаха хэрэг эмхидхэлгэ, склад болон ашаа зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулга, хүтэлбэриин бүридэлые нарижуулан һайжаруулга, баазын складуудһаа эд бараа гаргалгые нэгэ жэгдээр эмхидхэхэ хэрэг хангалга, тоо бүридхэл, хиналта һайнаар эмхидхэлгэ, нэгэ жэгдээр, эмхи гуримтайгаар хүдэлэгшэдые урмашуулга гэхэшэлэн болоно.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр эрхилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлгын түрүүшын шатада «Роскульторгын» баазада һарын туршада худалдаа найманай эмхи зургаануудта эльгээгдэхэ эд бараанай 28 процентые түрүүшын арбан, 32 процентые хоердохи, 40 процентые гурбадахи арбан хоногой туршада дүүргэжэ үрдихэ гэжэ түсэбэй ёһоор тодорхойлогдоһон байгаа.

Энэ гурим хүсэндэнь оруулха хэрэгтэ эд бараа худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта үгэдэг хүдэлмэрилэгшэдэй (товаровед-реализатор) һубэлгэн бэрхэ, түргэн хүдэлмэриһөө, ямар эд бараа хайшань ябуулха эрилтэ хэрэглэмжэ һайн мэдэлгэһээ ехэ дулдыдаха байна. Имэ ушарта баазын худалдаа наймаанай таһагай эмхи гуримтай хүдэлмэри шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Эдэл эрилтэнүүдые бэелүүлжэ шадаа хадаа оптово бааза нэгэ жэгдээр хүдэлжэ шадаха зэргэтэй гэһэн зорилго табигдаа бшуу.

Тиигээдшье «Роскульторгын» республиканска бааза зориһоноо бэелүүлэн, ажал хэрэгтээ яһала амжалта туйлажа эхилээ. Тэрэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл бэшэ баазануудай ажал ябуулгада жэшээ боломоор боложо шадаһаниинь һайшаалтай. Арбан хоногой, һарын түсэбые нэгэ жэгдээр дүүргэдэг. Үлүүлэн дүүргэдэг болоһон ушар тэрэ баазын жэшээтэ хүдэлмэриие баримталан гэршэлнэ.

Баазын таһаг бүхэнэй үдэр бүриин хүдэлмэриин ябаса «Экран ритма» гэжэ тусхай самбар дээрэ харуулагдажа байдаг. Нэгэ жэгдээр, һайнаар хүдэлжэ байһан баазын хүдэлмэрилэгшэд материальна болон моральна талаар таарамжатай соонь урмашуулагдадаг. Материальна талаар урмашуулгын хэмжээн хадаа хүдэлмэриин бүтээсын хэмжээнһээ дулдыдадаг юм.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр эрхилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлжэ эхилһэнэй ашаар «Роскульторгын» бааза хадаа магазинуудта эд бараа үгэхэ хүдэлмэрөө таһалгаряагүй, нэгэ жэгдээр бүтээдэг болонхой. Һарын һүүлдэ хүдэлмэрөө шангадхаха ябадал эндэ эрид усадхагданхай бшуу. Баазын складуудта үлэдэг эд бараанай хэмжээн 370 мянган түхэригөөр хороһон байха юм.

Худалдаа наймаанай оптово баазануудтаа имэ шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ хэрэг хадаа автотранспортна предприятинуудай хүдэлмэриһөө горитой дулдыдаха зэргэтэй. Түбхын түрүүндэ эд бараа контейнер соо хэжэ, ишэ тиишэнь зөөхэ, түмэр замай гол станцинууд дээрэ контейнернүүдые буулгаха талмайнуудые бии болгохо гээшэ тон шухала зүйл. Гадна контейнернүүдые сортолон буулгаха, автомашинада ашаха хүдэлмэриие оньһожоруулха, тусгаар диспетчерскэ алба эмхидхэхэ эрилтэ табигдана. Энэ хүдэлмэриие Буряадай транспортна управлени хэхэ уялгатай гэжэ һанагдана.

Магазинуудые хэрэгтэй эд бараагаар таһалгаряагүйгөөр хангаха, худалдаанай эрьесэ түргэдхэхэ хэрэг хангаха имэ арга дүршэл Новосибирск, Эрхүү, Горькийн болон бусад хотонуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнхэй. Тиигэбэшье тэндэхи баазануудай коллективүүд энэ арга дүршэлөө бүри нарижуулха, хүдэлмэриин шэнэ гурим эмхидхэхэ гэжэ оролдожо байдаг юм.

Гэхэтэй хамта оптово баазанууд худалдаанда гаргаха шухала шухала зүйлнүүдээр дутамаг байдаг. Эд бараа магазинуудта ябуулха һара һарын түсэб дүүргэжэ шададаггүй. Жэшээнь, «Росторгодежда» гэжэ бааза хадаа январь һарын түсэб 23,5 процент, февралиин — 29,9 процент, мартын — 46,6 процент дүүргэһэн байха юм. Оймһоор, оёһон хубсаһаар, арһан гуталаар магазинуудые хангалга бүришье муу байдалтай.

Эд бараа нэгэ жэгдээр магазинуудта ябуулдаггүй ушар хадаа худалдаа наймаанай эрьесын түсэб дүүргэлгэдэ һаад түбэг тохёолдуулна. Жэшээнь, апрель һарын түрүүшын арбан хоногой түсэб 28,1 процент, хоёрдохи — 30,9 процент, гурбадахи — 41 процент дүүргэһэн байгаа. Түсэб дүүргэхын тула һарын һүүлшын арбан хоногто шангэ хэмжээнүүд абтадаг, ямаршье аргаар һаань, түсэб дүүргэхэ гэһэн тэмсэл болодог шуу. Һарын эхиндэ, жэшээнь, Улаан-Үдын универмаг үдэртөө 1—2 автомашина эд бараа абадаг һаа, һарын дүүрэхэ багта 15—17 автомашина хүрэтэрөө буулгадаг байна. Һарын һүүлдэ абтаһан зүйлнүүд хүсэд наймаалагдангүй үлэшэдэг.

Баазануудай хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр ябуулха комплексно гурим нэбтэрүүлгэ хадаа эд бараанай эрьесэ түргэдхэнэ. Тиимэһээ «Роскульторгын» республиканска баазада энэ гуримые бүри нарижуулха талаар эмхидхэлэй олон янзын хэмжээнүүд абтана. Түбхын түрүүндэ хүн зоной хэрэглэмжэ шэнжэлхэ, складуудта хэмһээ үлүү ехээр эд бараа бии байлгые эрид хорооxо; автомашинануудые һайнаар ашаглаха, промышленность ба худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хоорондохи холбоо барисаа һайжаруулха, алибаа түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ гэхэ мэтын шухала шухала асуудалнуудта анхарал табигдана.

Оптово баазануудай хүдэлмэриие шэнэ гуримда оруулха хэрэгтэ нягта, саг үргэлжын хиналта шухала. Тиихэ зуураа хүн зондо хэрэгтэй али бүхы эд бараанай зүйлнүүд тэдэнэй складуудта ходо байха зэргэтэй. Гадна худалдаа наймаанһаа ороһон мүнгэн саг соогоо Гүрэнэй банкда тушаагдажа байха ёһотой. Шэнэ гурим нэбтэрүүлгэ болбол наймаалагшадай, кассирнуудай, складуудта хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэ жэгдээр, эмхи гуримтайгаар ажаллаха арга боломжо олгоно.

Ушар имэһээ республика соохи оптово баазануудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилгоор «Роскульторгын» баазын хүдэлмэриин дүй дүршэлые үргэнөөр бусад баазануудта нэбтэрүүлхэ зорилго табигдана. Тиихын тула КПСС-эй обком республикын худалдаа наймаанай министерствэтэй хамта оптово баазануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, директорнүүдэй, товаровед, экономист болон түсэблэлгын таһагай начальнигуудай семинар үнгэргөө һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ һуралсал баазануудай хүдэлмэриие саашадаа улам һайжаруулха хэрэгтэ бодото нүлөө үзүүлхэ байха.

Баазануудайл нэгэ жэгдэ, һайн эмхитэй хүдэлмэриһөө худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ дулдыдаха байһан тула аша туһаяа эли бодо харуулһан энэ шэнэ гуримые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилгонуудай нэгэн мүн болоно.

Л. ОКЛАДНИКОВА,
КПСС-эй обкомой хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин, худалдаа наймаанай таһагай инструктор.

Олон дабхар шулуун байшантай Ивалга тосхон аяар холоһоо тобойжо харагдана. Тэндэһээ баруун-хойто зүг шэглэн, гурбан модоной хэраада хүрэхэлөөр малай байрануудай барилга шэнэээр хэгдэжэ байха. Тэдэнэй саада талаһаа хони, хурьгадай маралдаан дуулдажа, уданшьегүй хонидой гонзогор ута хото хорёонууд харагдадаг.

Ивалгын ОПХ-гай үнинэй хонишон Буда-Ханда Жамбаловна Убашеева эндэ байрланхай юм. Тэрэ арба гаран жэлдэ хони, хурьгадай хойноһоо харууһалжа ябаһанаа, өөрынгөө ажал тухай игэжэ хөөрэнэ:

нэй нүхэр Бавааса
вэй нэрые дурдан
хын аргагүй. Э
угай ажалша бэрхэ

Үбгэ, һамган У
тэй хөөрэлдэжэ
басаган газааһаа
бэ.

— Энэ минии
Бадма-Ханда гэ
эхэнь зааба. — Нам
таа хүдэлһөөр
Яһала дүршэлт
ябана гэжэ һанада
хойно эжыгээ ха
юм бэзэ. — гээд
шеева хөөрөөгөө
лүүлнэ.

— Юрэ һанаад
манайхин уг залга

ХОНИШОН УГААР ОМОГОРХОН

— Би анхан 1964 онһоо эхилжэ, хонишон болоһон байгааб. Тэрэ гэһэнһээ хойшо манайхин гэр бүлөөрөө хамта эндэ хүдэлнэ. Мүнөө маанадай харууһанда 500 гаран эхэ хонин үгтэнхэй. Энэ хабар тэдэмнай табадахияа түрэһэн юм. Хэнэйшье мэдэһээр хүгшэрһэн хонидһоо һайн түл абтахагүй, мүн ехэ нооһоншье хайшалагдахагүй байна ха юм. Тиимэһээ ерэхэ намартаа эмэ зуһагуудые даажа абаха бодолтой байгдана. Намарай сагта эхэ хонидоо бэлшээриин һайнда адуулжа, таргалуулха шухала. Маанад үрэжүүлгэ хэһэнэй һүүлээр, холын бэлшээридэ хонидоо абаашажа, өөри үбэлэй хүйтэнэй эхилтэр, саһанай оротор таряанай үлөөдэһэн дээрэ адуулжа хүшэлүүлнэбди. Тиигэжэ лададабал, одоошье хүсэд һайн түл абтаха юм гэжэ найдахада болоно. Анхан хонишон болоһонһоо хойшо 100 эхэ хонин бүриһөө зууһаа доошо хурьган абтаагүй юм, — гээд, нүхэр Убашеева хэлэнэ.

Нээрээшье, юһэдэхи табан жэлэй дүн гаргахада, хони, хурьгадыё олоор үдхэжэ шалгарһанай түлөө тэрэ Ажалай Улаан Тугай ордэноор шагнагдаа һэн. Үнгэрһэн 1976 ондо сагай уларил таарамжагүй байһа, хэды ехэ бэрхэшээл тохёолдоһон байбашье һаань, Буда-Ханда Убашеевагай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абаад, томо болгожо, тус бүриень хори гаран килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгаажа тушааһан байха юм. Тиин нооһоной талаар хэлэхэ болоо һаа, мүн лэ нёдондошье, мүнөө жэлдэшье, хонин бүриһөө дүрбэн килограммһаа үлүү нарин нооһон абтаа һэн.

Үнгэрһэн жэлдэ имэ амжалта туйлаад байхадаа, Буда-Ханда Убашеева Ивалгын голой олон тоото хонишодой дундаһаа шалгаржа, ажахы дотороо 1976 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа.

Гэбэшье, нютаг нугадаа суурхуулһан габшагай бэрхэ хонишон Буда-Ханда Жамбаловна тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэхэ зуураа, тэрэ-

нидой хойноһоо да
набди гэхэдэ алдуу
гүй. Жэшээнь, түр
мни хонишон ябаһа
хүбүүн — Бимба мү
ра даажа абанхай.
мүнөө басага, х
намтаяа сугтаа х
юм. Игээд ерэхэл
нишон угтайбди гэ
холтойгоор хэлэхэд
бэшэ аал? — гээд, Б
Жамбаловна энеэб
дүүлбэ.

Зүб даа. Омогорх
ха гээшэб! Х
ажалдаа хэшээлтэй
сотой байһан дээрэ
һээ жэлдэ түсэбтэ
урагшатай һайнаар
байна ха юм.

Агууехэ Октябри
баярай жэлдэ хонии
һан уялгань бэелү
эхэ хонин бүхэнһө
абаад, томо болгожо
ба. Мүн нооһо хай
талааршье түсэб

Нүхэр Убашеева
хони малаа хараад
бэшэ, мүн нииитын
ридэ эдэбхитэйгээр
сана. Тэрэ олон
гаар нютагай Сове
тат ябаһан. Тиигээд
дэ РСФСР-эй хүдөө
болон бэлэдхэлэй х
лэгшэдэй про
съездын делегадаар
дажа, Москва ошоһ
Энээн тухай Б
игэжэ хэлэнэ:

— Имэ ехэ хур
анха түрүүшынхиеэ
хубитай байхаһаа г
най профсоюзай Ц
шүүн боложо һ
байгааб. Тиигээд т
хяад Москва ошож
союзай ЦК-гай Плен
баадалсаһан байнаб.
хонишон ябаһан бү
нэр би гүрэн-түрын
рэгтэ хабаадалсаха
болоһондоо омо
Энэмнай Совет Конс
олгоһон эрхэ сү
гэжэ мэдэхэдээ д
яр баясхалан түрэнэ.
агууехэ эрхэ олгоһ
зохёогшо манай К
партида үнэн зүрх
ясхалан хүргэхэ г
ноб, — гээд, нүхэр
хөөрөөгөө дүүргэв

Вас. ГАЛДА

БЭРХЭШ ДАА, САМБУ

ЗУРАГЛАЛ

Байгша оной июнь һара соо СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор Хэжэнгын аймагай заһабарилга-барилгын участогой бригадир Самбу Халзанович Дашиев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаба гэһэн мэдээсэл газетэдэ толилогдоо һэн. Энэ шагнал тухай Указые уншаһан, залуу бригадирые амаршалһан хүнүүд Хэжэнгэ тосхондо яһала олон байна.

Хэдэн жэлэй саана Самбу Дашиевтай уулзажа, тэрэнэй һүүлэй үедэ хэжэ байһан ажал тухай асуухадам:

— Барилгашан болонхойб, — гэһэн богонихон харюу дуулдаа һэн.

Барилгашан! Ямар һайхан, үлзытэй, дэмбэрэлтэй үгэб даа! Шэнэ гэрнүүдые бодхоожо, тэдэнэй сонхонуудта галнуудай яларжа, пээшэнүүдэйнь хоолойнуудаар утаанай бурьян гарахада, хүдөөгэй барилгашад үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ баясан, үшөөшье олон ордонгуудые бодхоохоор бэеэ зэһэн урмашадаг. Тиимэл хүнүүдэй нэгэниинь Самбу Халзанович Дашиев болоно бшуу.

...Самбу түрэһэн эсэгээ мэдэдэггүй. Тэрэнэй нарай заахан байхада, хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ, наһа бараа. Тиимэһээ Самбу хүбүүн (эгэшэтэй, ахатайшье һаа), хара багаһаа хойшо ажал хүдэлмэриин амта шүүһэ танижа, балсангаа хатуужуулаа.

Самбугай эсэгэ Халзанов Даша гэдэг хүн ехэ ажалша, бэрхэ байһан юм. Үшөө дайнай урда тээ трактористын мэргэжэлтэй болоод, түрэл колхозойнгоо газарые һайса хахалаа, таряа хуряагаа. Зүгөөр Даша Халзанов гансашье тиимэ нэгэ эди шадабаритай бэшэ һэн: тэрэ дархалдаг, түмэр түдэгэһөө эхилээд, бүхы юумэ гагнадаг байгаа.

Самбугай бага ябахадань Дулсан эхэнь хүбүүндээ игэжэ захидаг һэн:

— Эсэгэшни хүн зондоо хүндэтэй, бэрхэ нүхэр байһан юм. Наһаараа тракторист ябаа. Дархалаадшье үзөө. Юрэдөө ши эсэгээ мэдэхэшьегүй һаа, тэрэнэйнгээ нэрэдэ хүрэхэ хүбүүн болохо зэргэтэйш.

...Он жэлнүүд үнгэржэ, Самбу Дашиевай хүлынь дүрөөдэ, гарынь ганзагада хүрөө. Хара багаһаа ажалда дүршэһэн гарнуудтань һүхэшье урматайгаар эршэгэнэхэ, хюрөөшье хүхюутэйгээр хибэдэһэ хаяха, гар харуулшье алтан зомгооһо нюргаараа шэдэлхэ.

Тэрэнииень хараһан нютагай хүн зоной игэжэ хөөрэлдэхэнь үсөөн бэшэ дуулдадаг һэн:

— Энээхэн Самбу юрэдөөл бэрхэхэн хүбүүн боложол ябана хаш.

— Ажал хэхэдээ, нэгэл ондоохон. Нэтэрүү. Үсэд. Нэгэ юумэ дууһаагүйдөө болёо гэжэ байхагүй.

— Эсэгээ ехэл һажааһан хүбүүн. Дархалхыень харыт. Юрэдөө амиды Даша Халзанов.

Самбу Дашиев Совет Армиин зэргэдэ алба хээ. Албанайнгаа дүүрэмсээр, комсомолой путевкоор холын Хойто зүгэй Норильск хотодо барилга хэлсэхээ ошоо һэн. Тэндэ хэдэн жэлэй туршада ажаллаа.

Тэрээн тухайгаа Самбу игэжэ хөөрэдэг:

— Бидэнэй тэрэ городто ошохо гэжэ байхада, зарим хүбүүд манине айлгаха, һүрдөөхэ һанаатай элдэб юумэ хэлээ һэн. Борбилоо шубуун ниидээн дундаа хүлдэжэ унана, хүнэй нёлбоһон газарта хүрэхэдөө, туулган һомон шэнги тос гэнэ гэжэ байгаад хөөрэлдэхэ. Үнэхөөрөөшье хүйтэн лэ газар нютаг байгаа даа. Манайшни эндэ юун тэрээндэ хүрэмөөр жабар хаанаһаа бууба гээшэб! Үгөөгүүр Норильскда бодоходош, одоол шара тооһо татаһан жабар гэгшэ гү, тэрэнь буужа ерэшэнхэй, холошье юумэ харахын аргагүй байхал даа. Имэ жабартайда ажал хэжэ, барилга бодхоожо ябахаш. Одоол тэндэ барилгашанай мэргэжэл һайса шудалагдаа.

...Мүнөө Самбу Халзанович Хэжэнгын аймагай заһабарилга-барилгын участогай комсомол-залуушуулай бригадын бригадираар хүдэлнэ.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада предприятиин барилгын бригадануудай дундаһаа онсо шалгардаг юм. Тиимэһээ тэдэнэр захиргаанай зүгһөө, партийна болон профсоюзай организацинуудай зүгһөө магтаал, һайшаалда хүртэжэ, хүндэлэлэй грамотануудта, шагналтануудта ходо хүртэдэг байна.

Бригадын гэшүүдэй олонхинь ажаллажа байгаад, залуушуулай үдэшын һургуулида, Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумдэ һуралсана.

Хэжэнгэ тосхоной хойто хажууда оршоһон, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделениин газар дээрэ хоер дабхар гэр ербын бодонхой. Энэ гэрые С. Х. Дашиевай бригадынхид бариһан байна.

Бүхы ажал хүдэлмэринь нилээд һайн шанартайгаар хэгдэнхэй.

Хэжэнгын РСУ-гай ахалагша мастер, үйлэдбэриин ветеран Содном Ешиевич Жигмитов тус бригадынхид тухай урматайгаар хөөрэнэ.

— Бэрхэ хүбүүд. Юрэдөө олон үгэгүй. Өөһэдынгөө уялтануудые тон һайнаар мэдэнэ. Хэһэн лэ юумэн бүхэниинь хододоо шанартай.

Дүй дүршэлөөр баян, үнинэй дархан Владимир Ринчинович Дамбаев энэ бригадын гэшүүдые барилгашанай мэргэжэлдэ тэсэмгэйгээр һургаа.

Бригадын гэшүүд хэдэн мэргэжэл шудална. Модо харуулдаха, һуулгажа, углуу сабшаха, можо, рамануудые хоноохоһоо эхилээд, элдэб жэжэ божо ажал хэжэ һуранхай.

...Игээд Самбу Дашиевай бригадын барижа дүүргэһэн хоёр дабхар гэртэ арбан хоёр айл орожо, шэрын үнэр үшөө табяадүй байрын үүдые баяртайгаар татаха. Тэрэ гэр соо электрын галнууд яларжа хүхюун дуунууд зэдэлнэ. Зарим хүнүүдынь барилгашадай оролдолгые ойлгожо, баяртайгаар хэлэхэ:

— Бэрхэш даа, Самбу!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЭГЭЭЛ УТА ХҮҮРГЭ

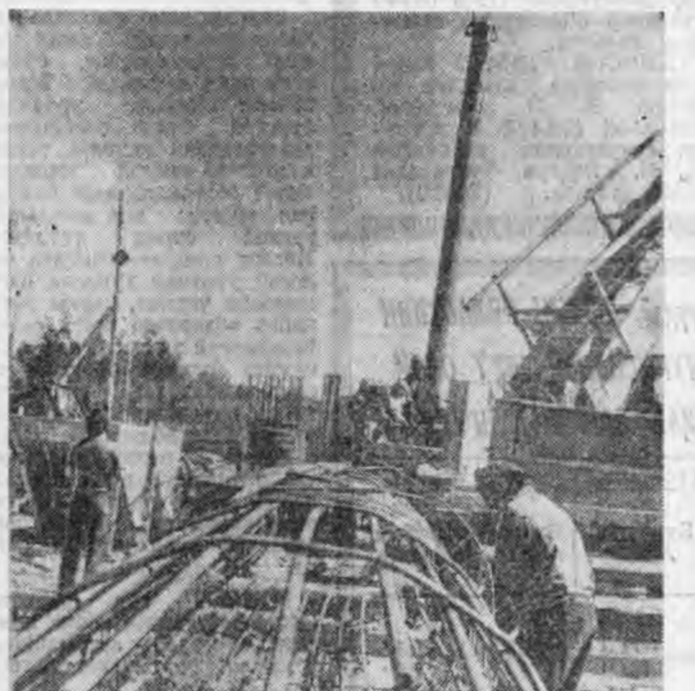

Хабартаа хада уулын, ой тайгын хүжэ саһанай хайлажа гү, али зундаа хура бороогой элбэг ехээр орожо байха үеэр Дээдэ-Ангар гол эрьеһээ халин уулын модо үндэһэтэйнь, ойн модо орбонтойнь урадхуулжа байдаг ааб даа.

Мүнөө энэ мүрэн дээгүүр түмэр замай хүүргэ баригдажа байна. Тэрэнэй утань аяар 350 метр. Энэмнай манай республикын газар дээгүүр татагдажа байгаа Байгал-Амарай магистралиин эгээл ута хүүргэнь болоно.

Эвенк арадай үльгэр домог соо магтан алдаршуулагдаһан солгёо дошхон зантай Дээдэ-Ангар мүрэнэй эрье шадар мүнөө хүлгөө шууяатай. Шулуу, шорой, бетон, цемент, элдэб түмэр ашаһан автомашинанудай ишэ тиишэ гүйлдэхэнь харагдана. Нүүдэл электростанциин үдэршье, һүнишье таһалгаряагүйгөөр хүдэлхэнь дуулдана.

Мүнөө эндэ 9-дэхи «Мостострой» трестын 53-дахи хүүргэ барилгын отряд ажаллажа байна.

Энэ хүүргын тулга болохо, арбан долоон бахана эрье шадар һуулгагдаха юм. Мүнөө нэгэ баханань бодхоогдоод байна. Хүнгэн бэшэ энэ хүдэлмэри Александр Рубцовой бригада ашаглалгада оруулха юм. Гэхэтэй хамта мүнөө энэ хүүргэһээ гадуур тэдэнэр байрын болон үйлэдбэриин барилганууды бодхоожо байна. Эндэ ажаллагшад эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор, зунай дулаан сагые ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэнэд.

Манай хараһаар байтар автокранаар үргөөд, томо түмэр хоолой аалиханаар доошонь табиба. Автокранай жолоошон комсомолой гэшүүн Иван Ермаковой гараараа зааһан тээшэнь тэрэ томо түмэр сорго эрьюулнэ.

Тэдэнһээ холо бэшэхэнэ эрьедэ, тусхай талмай дээрэ арматурщик Юрий Сучков электро-гагнуурша Юрий Неверов гэгшэд хорин метр утатай баханануудай арматура хэжэ байнад. Эдэ хоёр нүхэднай яһала баян дүршэлтэй мэргэжэлтэд гээшэ. Уланхаанһаа Уоян хүрэтэр хамаг гол горхон дээгүүр хүүргэнүүдые барилгада хабаадалсаһан.

Комсомолой гэшүүн Юрий Неверов нэгэтэ бэшэ хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ магтаалда хүртэһэн, хүндэтэй, нэрэ солотой болоһон барилгашан юм.

Ажалайнгаа намтар һаял эхилжэ ябаһан залуушуул манай зуун жэлэй асари ехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ эдэбхитэй һайнаар хүдэлжэ, далаад онуудай комсомолшуудай алдар габьяае улам дээшэнь үргэжэ ябана. Энэмнай тон ехэ нэрэ хүндэ мүн. Автокранай жолоошон И. Ермаков, электро-гагнуурша Ю. Неверов болон бусад ажалайнгаа намтарые имээр эхилжэ, манай үеын түүхые бэшэлсэжэ байна.

— Дээдэ-Ангар дээгүүр табигдажа байгаа түмэр замай хүүргэ түсэбэй ёһоор дүрбэн жэлэй туршада баригдаха ёһотой. Зүгөөр манай барилгашад энэ хүүргые гурбан жэлэй туршада барижа дүүргээд, ашаглалгада тушааха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна — гэжэ тус хүүргэ барилгын отрядай начальник Л. И. Блонский бидэнтэй хөөрэлдэжэ байхадаа хэлээ бэлэй.

Отрядай начальнигай хэлээшэнь тон зүб гэжэ һанагдана. Ушарынь юуб гэхэдэ, хүүргэ баригшадай эршэтэ габшагай ажал энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу. Хүүргын тулга бодхоожо байһан Александр Рубцовой бригада энэ жэлэй долоо һарынгаа даабариие болзорһоонь хэдэн үдэрөөр урид дүүргэжэ, саашанхи хүдэлмэриин үргэн ехэ фронт нээһэн байна.

Г. БАДМАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Эрхим гагнуурша Юрий Неверов; Юрий Стучков — электро-гагнуурша; (зүүн гарһаа) Иван Ермаков, Александр Петров, Александр Стукалов:

А. ПАРИЛОВАЙ фото.

ЕХЭ ХУБИЛАЛТ

Мүнөө байгаа Конституциин абтаһаар дүшэн жэл үнгэржэ, орон доторнай гайхамшагта хубилалтанууд болоо. Энэ хугасаа соо Аха нютагай шэг шарай танигдашагүйгөөр хубилаа. Аймагай хүн зон үнэр баян ажаһуунa, ажаллана.

Аймагта мүнөө 4 колхоз тоологдоно, олон һургуули, элүүрые хамгаалгын пунктнүүд ажалладаг. Тосхон бүхэндэ электрын гал яларна. Нютагай зон Агуу Октябриин 60 жэлэй ой болотор телевизор харадаг болохонь.

Барилгын талаар аймагта нилээд ехэ ажал хэгдэжэ байна. Сорог тосхондо

дунда һургуулиин ш
шан ашаглалгада үг
лик тосхондо дунда
лиин, аймагай бо
байшангууд ба
Гадна ажалшадай
гэр байранууд, соё
рын эмхи зургаану
бодоно.

Агууехэ Октябри
циалис революциин
лэй ойн баярые
солотойгоор угтахы
аймагай ажалшад
үргэнөөр дэлгэрүүл
рэндэ һү, мяха х
байгша оной хахад
түсэб аймагай ко
болзорһоо урид
дүүргэжэ, яһала һай
жалтатай ябана.

В. ГАЛСА

ТАРЯА—ЭХЭ ОРОНДОО

СССР-эй Центральна Статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 15-най байдалаар ороной колхоз, совхозууд 70 миллион гектар дээрэһээ ороохото, ороохото-бобово ургамалнуудые (кукуруза оруулалсангүй) хадаһан, 61 миллионһоо үлүү гектарһаа таряан сохигдон абтаһан байгаа.

ТАСС-ай корреспондентын гүйлтаар СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын мэргэжэлтэд эдэ баримтануудые шэнжэлэн тайлбарилна.

Ургаса хуряалга ороной хойто болон зүүн хизаар нютагуудаар улам үргэдэжэ байна. Үнгэрһэн долоон хоногой турша соо бүхы союзна республиканудай ажахынууд ургасаяа хуряажа захалба. Орон доторнай таряа хуряалгын эршэ урдынхилараа дээшээ байһаар. Долоон хоног соо 12 миллион гектар дээрэһээ таряан хадагдаһан, 11,5 миллион гектарһаа ургаса сохигдожо хуряагдаһан байна.

Таряа хуряалгада ороһон районуудай ажалшад хуряалгын-транспортна отрядуудые, звенонуудые үргэнөөр хэрэглэнэ. Энэнь оньһон техникээ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, хуряалгын бүхы хүдэлмэриие — хадалга, сохилго, гүрэндэ худалдалга болон ерэхэ жэлэй ургасада бата үндэһэ һуури табилга — үргэлжэ дээрэнь ябуулха арга олгоно. Тиин ороной олонхи районуудта хадалга ба сохилгын хоорондохи забһар тон бага болгогдонхой. Эдэ бүгэдын ашаар ажахынууд таряа гүрэндэ худалдаха ажалаа улам эршэдхэжэ байна.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Черниговскэ, Волынкса, Черновицка, Киевскэ, Сумска, Житомирско областьнуудай ажалшад ехэ амжалтануудые туйлаа. Агуу Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахые бэлдэн, эдэнэр таряа гүрэндэ худалдаха талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайдаа Эхэ орондоо бэ.

Шэлдэн хатуу, эр
нартай шэниисэ гүр
далдаха талаар Куба
ряашадай гаргаһан
үргэнөөр дэмжэгдэжэ
Кубаниин ажалшад 5
та гаран тонно эр
нартай энэ үнэтэ ш
ряа Эхэ оронойнгоо
та хаагаа. Украинын
нууд 100 мянга ша
но имэ шэниисэ
худалдаба. Бүхы орон
торнай, нёдондоной
үеынхитэй сасуулха
мянга шахуу тонноор
сортын шэниисэ гүр
шаагдаад байнхай.

Прибалтикын, Б
сиин, Казахстанай
дэн районуудта бор
орожо, таряа хураа
рим тады һаатуулһа
Гэбэшье таряашад да
тоогүй. Эдэнэр ссо
таряа хатааха агре
эдэ үдэрнүүдтэ дүүр
сөөрнь хүдэлгэбэ.

(ТА

ХҮН
ба
байгаали

СИБИРИИН ОЙ МОДОНОЙ БАЯЛИГ

Дэлхэйн бүхы ой модоной гурбанай нэгэ хуби Сибирьтэ ургана. Тиихэдэ энэ ой тайга нарһан, хуша, шэнэһэн жодоо, хасуури гэхэ мэтын угаа үнэтэй шэлбүүһэтэ модоһоо бүридэнэ.

Сибиириин нарһые кондово гэжэ нэрлэдэг. Эшэ модониинь нимгэн үетэй, угаа бүхэ. Тэрэнэй дотор талынь хуби улаабтар, гадар талынь хуби торголиг сагаан үнгэтэй, үенүүдэйнь бүрилэл һонирхолтой гоё, удельнэ шэгнүүрынь хүнгэшэг. Болбосоруулхада угаа бэлэн. Энэ модо оложо хэрэглэхые корабль бүтээгшэд, модоной уран дархашуул хүсэн эрмэлзэдэг. Зүгөөр, энээнһээ гадна, үшөө целлюлозо, канифоль, скипидар, арһа элдэхэ зүйл (холтоһонһоонь), тоһо (шэлбүүһэнһээнь), витамин, ургамалай ноохо, үнгэрдөө малда эдюулхэ калори ехэтэй тэжээл абажа болоно. Тэрэнэй шэлбүүһэн нарһанай эгээн эрхим шанарынь болоно. Нарһанай шэлбүүһэнһээ һайнаар агаарые сэбэрлэдэг тиимэ хэмэл шүүр хүн мүнөө хүрэтэр байгуулаагүй.

Мүнөө манай орон дотор модо бэлэдхэлэй хэмжээнэй талаар (гол түлэб Сибирьтэ бэлэдхэгдэнэ) дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Сибиириин оройдоол хоёр район — Красноярска хизаар ба Эрхүүгэй область модо элбэгтэй Финлянди шэнги гүрэнэй отолһондо орходоо, ехэ модо өөһэдынгөө ойнууд дотор жэлэй турша соо бэлдэнэ. Сибиириин модон дэлхэйн 30 шахуу оронда мүнөө худалдагдана.

Сибиириин ой модоной баялиг угаа ехэ. Өөрөө ургажа нэмэһэн модод мүнөө отолжо бэлэдхэгдэһэнһээ гурба дахин ехэ юм. Тиигэбэшье, эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор, манай ороной зүүн районуудтахи ой модоной хуби заяанай түлөө һанаагаа зобохо үндэһэ баримта бии. Энээнтэй дашарамдуулан, эрдэмтэд тусхайлбал, иигэжэ заана. Залуу модые хэрэглэхээр хэмжээндэ хүрэтэр ургуулхын тула эндэ угаа удаан саг хэрэгтэй болохо байна.

Жэшээнь, дэлхэй дээрэхи тон томо Братска ой модоной промышленна комплекс шадар 3000-дахи ондо ой модон үлэхэ гү? Энэ асуудалда харюусахадаа, эрдэмтэд иигэжэ мэдүүлнэ: Зуун жэлэй турша соо модо үрэ ехэтэйгээр ашаглахын тула нэгэшье гектар ой модон эндэ үлүүгээр хэрэгтэй болохогүй. Зургаа миллион гектар талмайтай ой тайга Братска ЛПК-да таһалжа үгтэнхэй. ЛПК бүхы хүсөөрөө хүдэлдэг болоходоо, жэлдээ долоон миллион кубометр модо болбосоруулха юм. Гүрэнэй таһалжа үгэһэн ой тэрээндэ 90 тухай жэл соо хүрэхэ байна. Комплексын хүдэлхын тула Ангарай нарһадай түрүүшынхеэ отологдоһон газарта, хожомынь зуу шахуу жэлэй үнгэрөөд байхада, ерэһэн модо бэлэдхэгшэд бэеэ хүсэһэн модотой ой тайгые олохо. Энэ хадаа ой модо аршалан хамгаалха, зорюута ба зүн дэгээн ургуулжа һэргээһэнэй ашаар туйлагдаха болоно.

Ой модо шэнээр тарижа, нэлэнхыгээр ургуулан байгуулха гээшэ модо отолһон шэнги түсэб зорилго модо бэлэдхэгшэдтэ боложо үгэнэ. Модо отололго ба һэргээлгэ хоёрой хоорондохи алгасаан усадхагдана, жэжэ сагдуулнуудые аршалха хэмжээнүүд абтана.

СССР-эй бүхы ой модоной табанай нэгэ хуби Красноярска хизаарта хүртэдэг, 25 миллион үлүүтэй кубометр эрхим сортын модон жэл бүхэндэ бэлэдхэгдэнэ, мүнөө отологдоһон модоной 80 шахуу процентнь зорюута тарилга хэгдэжэ, һэргээгдэнэ. Модоной үрэһэнэй саг үргэлжын участогууд дээрэ ургуулагдаһан хоёр жэлэй сагдуулнууд модонойнь отологдоһон газарай хүрьһэндэ һуулгагдана.

Мүнөөдөө үлөөдэһэ хаядаһа гаргангүйгөөр модо бэлэдхэхэ ба болбосоруулха бэрхэтэй, гэбэшье үлөөдэһэ хаядаһа эгээл ехээр хэрэглэхэ онол арга угаа оролдосотойгоор бэдэрэгдэжэл байдаг. Сибиириин ой модоной химиин тон томо комплекснууд, жэшээлхэдэ, нэгэшье киловатт-час электрын элшэ хүсэ ондоо тээһээ абажа хэрэглэдэггүй. Өөртөө, мүн зуу мянган тоото хүн зонтой бүхэли городуудта хэрэгтэй болодог уурал, элшэ хүсэ, халуун уһа гаргахын тула үлэһэн хаягдаһан хибэдэһэн, холтоһо хальһан хүрэдэг байха юм.

Муушаг шанартай үнэтэ бэшэ модонууд арадай ажахыда бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байнхай. Ургамал түүхэй эдые — холтоһо хальһанһаань эхилээд, узуур түгэсэг хүрэтэрнь зуун процентээр хэрэглэхэ технологи эрдэмтэд ухаалан тодорхойлоо. Целлюлозо ба биологическа хүсэтэ бодосуудые холижо медицинскэ полимернэ зүйлнүүд бии болгогдоо. Модые пластмасса болгохо элдэб онол аргануд ухаалан тодорхойлогдонхой. Муу сортын модон эдые аммиагаар буилуулан болбосоруулжа, шанарайнгаа талаар өөртөө тааруу материалнуудые абажа болоно. Радиационно пластификаци модо болбосоруулгын үлөөдэһые хэбтэ сохиһон дарамал материалнууд болгоно. Хуһан, уляһан, хлопок ба модоной үмхиһөөшье целлюлозо абаха технологическа онол арга Братска ой модоной промышленна комплексын туршалга-шэнжэлэлгын цехтэ тодорхойлон бии болгогдонхой.

Сибирьтэ ой модоной промышленна томо комплекснуудые байгуулха (холын хараата түсэбэй ёһоор тэдэнэй тоо хори шахуу байха ёһотой) теоретическэ талаарнь абажа үзэбэл, ой тайга соо түймэрэй болохо аюулые ехэ болгоно. Гэбэшье, түймэр үсөөрнэ гэжэ дүршэл харуулжа үгэнэ. Ушарынь хадаа нэмжээ ехэ хэмжээнэй ой тайга шанга ажаглалта доро байдаг болоо. Жэшээлхэдэ, ороной ой модоной найман процентын хүртэдэг Эрхүүгэй областьдо 1971 — 1975 онуудта ойн түймэрэй тоо таба дахин үсөөрөө.

Ойн түймэртэй тэмсэхэдээ, хамагай түрүүндэ, түймэр сарахада таарамжагаи эрхэ байдал бии болгохо хэрэгтэй. Гэбэшье, ойс хубиарилһан һаад хаалта түхеэрхэ, хамгаалалгын самсаал сабшаха, ханааб малтаха, мүшэр шаралза шэнги бэлэхэнээр шатадаг материал суглуулан хуряаха шухала. Сибиириин тайгын хэм хэмжээн ой модо хамгаалха онол арга шэлэн олохо ябадалые урид тодорхойлжо үгэнэ. Мүнөө авиаци, Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одод эндэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Ой модо хамгаалха, түймэр сараха ябадалые автомат хэрэглэн, залан ударидаха арга мэргэжэлтэд тодорхойлон байгуулаа.

Сибиириин шелкопряд Сибиириин ой модондо удаан сагай турша соо гай түбэг татадаг байгаа. Хоротонтой тэмсэхын тула Сибиириин эрдэмтэдэй зохёоһон үрэ ехэтэй эм домтой болоһон ой модоной хүдэлмэрилэгшэд эдэ хорхой шабхайн гэмтээһэн мододые имагтал мүнөө аргалан эдэгээдэг болоо.

Г. БОГДАНОВСКИЙ,
АПН-эй корреспондент.
Братск.

АЖАБАЙДАЛЬАА ҺАБАГШАТАЙ

Хэнэйшье мэдэһээр, уран шүлэг хооһон юумэн дээрэ үндэлэн түрэдэггүй. Ухаан бодол, энэрхы уян сэдьхэл, нангин мэдэрэл, оюун бэлиг — эдэ бүхы тон хэрэгтэй зүйлнүүд шүлэгэй мүрнүүдтэ эрьёлон соробхилжо, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө һаа, шүлэгшэн тухай уншагшад һайшаан хэлсэхэ, шүлэгынь ...та наһа наһалха бшуу. Һүүлэй үеын шүлэгүүдые абажа харахада, алишье талаараа хубилһан, эгсэ һайжарһан байна. Энэ һайхан хэрэгтэ, минии һанахада, эхэнэр шүлэгшэднай нилээд ехэ хубитаяа оруулаа. Энээндэ ямаршье арсаан байхагүй.

Жэшээнь, ахамад поэтесса, республикын шангай лауреат, Цырен-Дулма Дондогоевагай «Байгалай басаган», «Шулуунууд дуулана», «Шүрэ-бугааг» гэжэ номууд үндэһэн шүлэгэй хүгжэлтэдэ онсо һуури эзэлнэ. Тэрэнэй залуу шүлэгшэд, жэшээлбэл, Мэри Хамгушкеева, Булгар Доржиева, Шуя-Ханда Базарсадаева, Цэрэн-Ханда Хубитуева гэгшэд өөрын зүргэтэй боложо ябана. Тиибэ яабашье бэлигтэй залуу үшөө нэгэ поэтесса тухай тодорхойгоор хэлэхэ хүсэлтэйб. Энэ хадаа Галина Раднаева мүн гээшэ. Уран шүлэгэй дардам харгыда һаяшаг гарабашье, олониитэ уншагшадай анхарал татаһан, республика дотороо, мүн орон соогуураа мэдээжэ боложо ябана. Энэнь тон һайн.

Арбан жэлэй саана Галина Раднаева дунда һургуули дүүргээд, Зэдын аймагай газетын редакцида хүдэлжэ байгаа. Тэрэ үедэ шүлэг-хүлэгтэй нүхэсэжэ, эрхим һайн гэжэ һанаһан шүлэгүүдээ «Буряад үнэн» газетэдэ эльгээдэг һэн. Сэхыень хэлэхэдэ, Галинатай нэгэ сагта гэхэ гү, али бүри урдань гуураһаяа туршаһан зарим авторнууд мүнөөшье эхилэн бэшэгшэдэй тоодо ябана. Шүлэгэй гол һудалые, алтарма һайхан нюусые мэдэхэгүй, тиимэһээ ухаандань ороһон, нюдэндэнь торосолдоһон юумэн тухай толгой холбоод, рифмэ тааруулхада, ёһотой зохёол болодоггүй бшуу. Тиихэдэ Галина Раднаева түрүүшын шүлэгһөө зохёохы ажалдаа тон наринаар хандажа, гүйсэд бүрилдэһэн шүлэгүүдые уншагшадтаа бэлэглэхые оролдоһон, оролдоношье.

Москвагай А. М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институтда һуража, бэлиг шадабаряа дээшэлүүлээ. Энэнь тон һайн. Зүгөөр түрэхын оюун бэлигтүй хүниие ямаршье институт уран зохёолшо, поэт болгожо шадаггүй юм шуу. Институт эрдэм ухаа, зохёохы дадал арга үгөө, хараа шэглэлгэй болгоо. Саашанхи замынь авторһаа, өөрэһөөнь дулдыдана гээшэ. Минии һанахада, Галина Раднаева зохёохы ажалайнгаа голые алдаагүй, бэлиг шадабаряа улам батадхажа, тематикаяа дэлисэтэй болгожо ябана. Энээнииень «Уянга», «Наран тээшэ» гэжэ хоёр номынь эли бодо гэршэлнэ. Эхэнэр хүнэй энэрхы уян сэдьхэл, нангин мэдэрэл, гражданска болон политическэ маягтай дүлэтэ хурса мүрнүүд эндэнь хүү бии.

Гадна, «Байгалай» хуудаһанууд дээрэ, мүн Москвагай «Работница», «Крестьянка» гэжэ журналнуудта, «Литературная Россия» гэжэ газетэдэ тэрэнэй шүлэгүүдые уншажа, бүхы сэдьхэлһээ баясанабди.

Хэбтэһэн хүн хээли алдаха, ябаһан хүн яһа зууха гэжэ хэлсэдэг ааб даа. Тиимэшье байжа болоо. Зүгөөр, муу, һула шүлэгүүдые тиимэ оршуулха дуратай поэт олдохогүйл байха. Имагтал уран гоёор бэшэгдэһэн, гүн гүнзэгы удхатай, философско шэнжэ шанартай шүлэгүүдые оршуулхаяа хэншье поэт арсадаггүй гээшэ. Ушар иимэһээ Галина Раднаевагай шүлэгүүд гансашье ородоор зэдэлээ бэшэ, мүн украин, дагестан, узбек хэлэн дээрэ оршуулагдаһан, тэндэхи уншагшадые баясуулһан байха юм. Тиигээд ерэхэлээрээ, Эхэ оронойемнай түхэл шарай буряад уран шүлэгэй аргаар гагнан шэрээлсэгдэжэ, аха дүү совет арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо ажана һайхан һуужа, коммунис общество байгуулалсажа байһанаймнай үшөө нэгэ гэршэ тодорон яларна гээшэ.

«Эхэ газараа
эльгэлэн түрэһэн
нялха үхибүүндэ
Эхыень һэлгэхэ
дэлхэйдэ юумэн
олдохогүй шэнги.
Эхын энхэрэл,
нангин хараса,
уян сэдьхэлдэ
Эхэ газарайм
бүхы юумэн
хамтаршаһан шэнги».

Хэды шэнээн гүнзэгы удхатай, уян нугархай мүрнүүд гээшэб. Эхэ орон, хайрата инаг эжы, нялха үхибүүн — эдэ гурбан нангин мэдэрэл таһаршагүй шанга барисаатай, дүлэтэмэ хурса амин һудалтай, ажамидаралай алтан манлай болон тобойно. Арад зонойнгоо, Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ басаган байһан тула, Эхэ орондоо инаг дуратай патриот байһан тула иигэжэ хэлэнэ, иигэжэ бэшэнэ. Хүн бүхэнэй һанажа, бодожо ябаһые уран үгын аргаар зураглан гаргажа, Эхэ орон гээшэмнай ойроо хүртэшэгүй нангин үлгымнай гэжэ ойлгуулна. Энэнь поэдэй үндэр һайхан уялга мүн.

«Ашата эхын
лугшаһан зүрхэнэй
сохихо бүхэндэ
Энэ юртэмсэ
голоо нэгэ
тойродог хаяа.
Амгалан нойроор
унтаһан эхын
зүүдэн бүхэндэ
Ерэхэ сагай
агуу хүнүүд—
үхибүүдынь хаяа».

Эдэ мүрнүүд сэдьхэлдэ гуниг, баяр, омогорхол түрүүлнэ. Юундэ?.. Иигэжэ хүн бүхэн асууха байха. Харюу үгэһэнэй дэмы гэжэ һанагдана. Юундэб гэхэдэ, ухаан бодолыемнай хүлгүүлжэ, зобоожо байдаг, али олон асуудалнуудта эдэ мүрнүүд гүйсэд харюусана. Сэдьхэлэй хүбшэргэй дайрама уянга, энэрхы халуун шунал, политическэ удхатай маяг шэнжэ бии гээшэ. Поэтесса ажабайдал һайн мэдэжэ, тиимэһээ зүб тобшолол хэнэ.

Онсо маягтайгаар, һубин гүрэжэ, бүришье гүнзэгы удхатай болгожо шадана. Иимэ уран арга манай буряад поэзидэ урдань хэрэглэгдээгүй, энэнь шэнэ һэбшээн боложо үгэнэ. Хараадшье үзэгты, үгэ бүхэниинь айхабтар ехэ удхатай зорилгодоо хүрэнэ гээшэ.

Шүлэг зохёолгын ёһо гурим мэдэхэгүй хүнүүд шүлэг найруулгые ажалда тоодоггүй муутай юм. Тэдэнэр эндүүрнэ гээшэ. Шүлэг зохёолгон тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ. Имагтал гүнзэгы удхатай, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ уян нугархай, өөрын онсо маяг хэлбэритэй, шүлэг бэшэхын тула нилээд удаан бодомжолхо, захагүй олон вариантнуудые һэлгэхэ баатай болодог. Түлгэжэ, зобожо байтаршни, гэнтэ эгээл хэрэгтэй үгэнүүд һубарилдажа, тиигээд шүлэгэй мүрнүүд урдажа эхилдэг аабза. Удаан даамай, түргэн түүхэй гэжэ хэлсэдэг. Галина Раднаева одоол тиимэ гуримтайгаар хүдэлнэ. Тиимэһээ зохёолнуудтань энэйшье нүлөө үгы. Уран зохеолой онсо талань гэхэдэ, бэе бэеэ дабтадаггүй бшуу.

Тиигээд ерэхэлээрээ, бэлигтэй бэрхэ, имагтал холын хараатай, шүлэгэй бүхы нюусые һайн мэдэхэ поэт хүнэй бүхы наһые оройдоо нэгэ бадаг соо гэхэ гү, али дүрбэхэн мүр соо зураглажа шадана. Иимэ һайн һайхан арга боломжо Галина Раднаевада гүйсэд бии гээшэ.

«...Дуунтай нүхэсөөд
ханилхадаа,
Хуурмаг бодол түрөөгүйб.
Дуушанай дугы
дамжахадаа,
Хүнгэн харгы
бэдэрээгүйб.
Унан дуһан бүдэрхэдэм,
Нүхэдһөөм үлүү
хэншьегүй.
Уйлаад, энеэгээд
ябахадам,
Найдалһаам ондоо
юуншьегүй.
Хүлисэгты намаяа,
нүхэдни,
Зорёошол бүгэдэм
бүтэнэгүй.
Хүшэр лэ байна
харгымни,
Шадални үшөө
хүрэнэгүй».

Энээхэн гурбан бадаг дээрэ хэлээшыем бүри мүһэн гэршэлнэ. Үнэхөөрөөшье, поэзиин харгы ялкитай, болдогтой юм. Шүлэг-хүлэгые ургадажа баряад, эмниг ардагые номгоруулжа, харгыдань батаар оруулхын тула сэдьхэлээ зобохо, уйдан гажарха, мянга дахин өөртэйгөө хөөрэлдэхэ ушар гарадаг шуу. Хэды тиигэбэшье, поэтесса «хүнгэн харгы бэдэрээгүй», уран шүлэгтөө үнэн сэхэ, халуун дуратай, зориһондоо хүрөөд байһанаа харуулна. Энэ шүлэг, минии һанахада, гансашье авторта бэшэ, мүн шүлэгшэ бүхэндэ сэхэ хабаатай. Поэзидэ тон иимээр харюусалга ехэтэйгээр хандахада, зүгөөргүй һайн «захатанууд» бүтэдэг бшуу.

Тоонто нютаг, түрэл дайда, Зэдэ гол тухайдаа бэшэхэдээ, шухаланиь гэхэдэ, юрын зураглал хэнэгүй, мүр бүхэндөө шүлэгшэ өөрөө хабаадалсажа, үрэжэлтэ һайхан газартайгаа таһаршагүй холбоотой байһанаа харуулна. Зэдэ гол миил уһан бэшэ, харин үзэсхэлэнтэ гоё эрьеэрнь зубшажа һууһан үгсаатанай хуби заяан, зол жаргал болон мэлмэрнэ.

«Эжы хүнэй
жаргал эдлэжэ,
наадаһан һаа.
Этүүридын жаргалай
мүнхэ һүлдэдэ
һүгэдэхэ бэлэйт.
Эсэгэ хүнэй
заи сахижа
наадаһан һаа,
Энэ дэлхэйн
нангин заншалые
сахиха бэлэйт».

Бодолтойхон мүрнүүд гээшэ. Мүнөөшье, мүн хэтын сая сагуудта зэдэлжэ байха мүрнүүд гээшэ. «Энэ дэлхэйн нангин заншалые сахижа» шадаха һаа, дэлхэй дээрэ хёморолдожо, шуһата дайн болохогүй һэн.

Ниитэлэн хэлэхэдэ, Галина Раднаевагай шүлэгүүдые хүн зон ехэл һонирхожо уншана, туһатай зүбшэл заабари удхалан абана гээшэ. Шүлэг-хүлэгэйнгөө жолоо һуладхуулангүй, тематикаяа улам үргэдхэжэ, имагтал ажабайдалһаа һабагшатай зохёолнуудые бэшэжэ байха аабза гэжэ найданаб. Юуб гэхэдэ, залуу шүлэгшэндэ оюун бэлиг, дадал шадабари, арга боломжо гүйсэд бии.

М. ОСОДОЕВ.

СЕССИ БОЛОБО

Ажалшадай депутадуудай Железнодорожно районно Соведэй гүйсэдкомой ээлжээтэ сесси болобо. Тус райсоведэй гүйсэдкомой милициин таһагай начальник **А. И. Павловай** «Улаан-Үдые болбосон түхэлтэй болгохо тухай городой партийна эдэбхитэдэй суглаанай шиидхэбэридэ үндэһэлэн район доторо гэмтэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха, ниитын гурим сахиха хэмжээнүүд тухай» элидхэлыс сесси зүбшэн хэлсэбэ.

ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь **Б. В. Саржан**, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн, депутат **Т. А. Антонникова**, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой директор **В. Н. Чернобыльский**, Железнодорожно районой прокурор депутат **А. П. Спиридонов**, авиазаводой хүдэлмэришэн, депутат **С. В. Ефимова**, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр **Н. В. Бутуханов** гэгшэд энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

«Һунгагшадай захяанууд тушаа хэмжээ ябуулгануудай түсэбүүд ба тэдэниие дүүргэхэ талаар депутадуудай зорилгонууд» гэһэн асуудал мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Манай корр.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ҺҮРЭГ АДУУН ХААНА ОШООБ»

«ҺҮРЭГ АДУУН ХААНА ОШООБ» иимэ гаршагтай Будамшуугай шүүмжэлэл манай газетын байгша оной июлиин 9-нэй номерто толилогдоһон юм. Тэндэ Захааминай аймагай Хамниин совхозой 51 адуу дутааһан ахалагша адуушан В. Жалсараевай ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа. Мүн тус ажахын адуунай фермые даагша, зооветмэргэжэлтэдэй зүгһөө адуушадай ажал хэрэгтэ хиналта, шалгалта һулаар ябуулдагые шүүмжэлһэн юм.

Газетын шүүмжэлэл тушаа КПСС-эй Захааминай райком редакцида иигэжэ харюусаба:

Газетэдэтнай толилогдоһон материалай зүб байһаниинь тодорбо. Даажа байһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандажа, 51 адуу дутааһан В. Б. Жалсараев, Д. Ш. Дашиев, В. А. Эрдынеев гэгшэдэй гэмтэ хэрэг сүүдэй мүрдэлгэдэ үгтэжэ, совхозой ажахыда тохеолдуулагдаһан гарза хохидол — 14.626 түхэриг дээрэ дурсагдаһан гэмтэ хүнүүдһээ нэхэгдэн абтаа.

Совхозой адуунай фермые даагша, КПСС-эй гэшүүн Я. Д. Норбоевто дааһан ажалдаа харюусалгагүй байһанайнь түлөө хатуу донгодолго карточкадань бэшэлгэтэйгээр соносхогдобо.

Адуун һүрэгэй тоо толгойе нарин нягта бүридхэлтэй байлгаха тушаа шухала хэмжээн абтаба.

* * *

Мүн газетын энэ шүүмжэлхы статья тушаа Захааминай аймагай прокурор Ю. М. Парпаев редакцида мэдээсэбэ:

«Хамниин совхозой адуушан байһан В. Жалсараевай гэмтэ хэрэг аймагай арадай сүүдэй нүүдэл заседани дээрэ харагдажа, тэрэнэй эрхэ сүлөөе хоёр жэлэй болзороор хаһаба. Гансахан В. Жалсараевай хубиин ажахыһаа 9.909 түхэриг 48 мүнгэн нэхэн абтаа.

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлахын, бүтээлэй шанар һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөн Германиин Демократическа Республикын хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ жэлдэ тус мүрысөөн Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Пумпэн-унд-геблэзеверк» заводой цех соо. Советскэ Союзай нефтехимическэ ба цементнэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ компрессорнууд эндэ бүтээгдэдэг.

АДН-ТАСС-ай фото.

60 ТҮҮХЭ ГЭРШЭЛНЭ

1936 он

* **Февралиин 2-5.** Буряадай республикын ажалшадай түлөөлэгшэдэй делегациин бүридэлдэ орожо, парти, правительствын уряагаар Москва хото мордоһон Буряадай артистнар Ч-Н. Генинов, А. Б. Бардамов, Н. В. Халбаев, М. Б. Шамбуева гэгшэд Москвагай грампластинкануудай фабрикада хэдэн дуу гүйсэдхэжэ бэшүүлһэн юм.

* **Мартын 8.** Республикын ниитын, ажахын, соёл культурын ажабайдалда буряад эхэнэрнүүдэй улам олоор хабаадажа байһые иимэ тоо, баримтанууд гэршэлнэ: 17 хүн БМАССР-эй ЦИК-тэ ороно. 550 эхэнэр ПВРЗ-гэй барилгада хабаадана, 5 врач, 4 инженер урган гараа, 274 хүн республикын аймагуудта багшална.

* **Апрель.** Кабанскын аймагай больницада рентгенэй кабинет нээгдэбэ. Тэрэ хадаа аймагай түбтэ эгээл түрүүн нээгдэһэн рентгенэй кабинет болоно.

* **Июль-октябрь.** Республикын хамаг предприяти, эмхи зургаан, колхоз, совхозуудта СССР-эй Конституциин проектын бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ болобо.

—Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро совет гүрэнэй иимэ богонихон болзор соо туйлаһан хамаг амжалта, илалтануудые нэгэдхэн шэнгээһэн энэ документые республикын ажалшад нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэнэ. Проектые зүбшэн хэлсэлгын үедэ республикын ажалшадай ажалай, политическэ үүсхэл улам бадаржа, хүдэлмэридөө үндэр дүнгүүдые туйладаг стахановец, ударнигуудай тоо промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье улам олошоржо байгаа.

— ПВРЗ-гэй вагон-хабсаралгын цехэй коллектив Конституциин проектын статья бүхэниие зүбшэн хэлсэбэ. Тус цехэй 20 стахановецууд халаанайнгаа нормын дүүргэлтые 400 процентдэ хүргэнэ. Эндэ хүдэлдэг 10 ударнигууд мүн лэ даабарияа 155-120 процент дүүргэдэг бэлэй.

—Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй СССР-эй Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдан зарлагдаһан хамтын суглаан үнгэргэгдэбэ. Шэнэ Конституциин проектые хани халуунаар дэмжэн һайшаажа, парти, правительствынгаа энэ анхаралда шэлэй заводые городой түрүү предприятинуудай тоодо оруулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэбди гэжэ тус суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүн бүхэн мэдүүлбэ.

— Яруунын аймагай «Улаан партизан» гэһэн хүдөө ажахын артелиин һаалишан А. Коновалова даажа абаһан 10 үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү абажа, энэ амжалтаяа шэнэ Конституцида зорюулнаб гэжэ мэдүүлбэ.

—СССР-эй Соведүүдэй тусхайта VIII съездые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэһэн Зэдын вольфрамай комбинадай хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэб октябриин 1 болотор дүүргэхээр уялга абаад, амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тус комбинат энэ ондо стахановска хүдэлөө хүдэлмэришэдэйнгээ дунда үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар бүхы орон дотор абтаһан вольфрамай 60 процентые үгэһэн байна. Вольфрамай тонно бүхэнэй өөрынь үнэ сэнгые 1600 түхэригөөр доошолуулаа. Ажалай түрүүшүүл, стахановецууд М. Муркин, А. Которкин, Б. Норбоев, Г. Проценко, Р. Шагдуров болон бусад жэлэй туршада амжалтатайгаар һайнаар ажаллажа гараа һэн.

— СССР-эй Конституциин проект зүбшэн хэлсэхэдээ, республикын ажалшад мүнөөнэйнгөө байдал революциин урдахи байдалтай зэргэсүүлэн сасуулжа, гайхамшаг ехэ хубилалтануудта үнэн зүрхэнһөө баясан, шэнэ Конституциин проектдэ өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулдаг байгаа.

Тиигэжэ республикын ажалшад июниин эхинһээ октябриин 1 болотор СССР-эй Конституциин проектээр 247 һанамжа, дурадхал, ажаглалта Конституционно комиссида оруулһан.

* **Ноябриин 9.** БМАССР-эй Соведүүдэй тусхайта VII съезд нээгдэжэ, республикын бүхы аймагуудай делегадууд энэ съездэ хүрэжэ ерээ һэн. ВКП(б)-гэй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь М. Н. Ербанов элидхэл хэжэ, съездэ сугларагшад Конституциин проектые нэгэн дуугаар дэмжэн һайшааһан тухай резолюци абаа һэн. Соведүүдэй Бүхэсоюзна тусхайта VIII съездэ ошохо делегадууд тиихэдэ һунгагдаа бэлэй. М. Н. Ербанов, ПВРЗ-гэй токарь, стахановец П. В. Мезин, Загарайн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин багша А. Г. Каландаришвили болон бусад делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа.

* **Декабриин 6.** Соведүүдэй Бүхэсоюзна тусхайта VIII съезд дээрэ СССР-эй шэнэ Конституциин баталагдан абтаһан ушарта зорюулагдаһан городой ажалшадай митинг Революциин талмай дээрэ болобо. Тус митингдэ хабаадаһан хотын предприятинуудай ажалай түрүүшүүл, алба хаагшад, эрдэмтэд, артистнар болон бусад баяр баясхалангай оршон байдалда шэнэ Конституцие хани халуунаар һайшааһан резолюци баталан абаа һэн.

СССР-эй Конституциин баталагдан абтаһан ушарта зорюулагдаһан митинг, суглаанууд бүхы республика дотор үнгэрбэ.

Шэнэ Конституциин хамаг бүлэг, статьянуудые шудалан үзэхэ бүлэгүүд республикын предприяти, эмхи зургаан, колхоз, совхозууд бүхэндэ эмхидхэгдэбэ.

* Тэрэ үедэ Испанида болжо байһан үйлэ хэрэгүүдые Буряадай ажалшад һанаа зобонгеор, анхарал ехэтэйгээр шэртэн хаража байгаа. Испан арадай тэмсэлые дэмжэһэн олон зоной хабаадалгатай митинг, суглаанууд республика дотор олоор болоо.

* **Октябриин 19.** Республикын ниислэл хотын 30 мянган ажалшад баатарлиг испан арадтай һаналаа нэгэдэлгын митингдэ хабаадажа, зориг түгэлдэр хүбүүд, басагадайнь эрэлхэг габьяае гайхан һайхашаан, тэмсэлыень бүримүһэн һайшаажа, испан арадта материальна туһаламжа үзүүлхэ тухай резолюци баталан абаба.

Тиигэжэ республика дотор испан арадта туһаламжа хүргэхэ гэһэн һайн һайхан үүсхэл бадаржа, мүнгэ зөөри суглуулган эхилһэн юм.

Жэшээнь, НВРЗ-гэй барилгада хабаадажа байһан 2-дохи участогай хүдэлмэришэд 3456 түхэриг суглуулжа, испан арадта туһалалгын жасада оруулба. Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлһэ энэ жасада оруулба. Зэдын комбинадай коллектив нэгэ һарын салин хүлһэнэй хахадыень, 10.000 түхэриг испан арадта туһалалгын жасада оруулаа. Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай гэшүүд 1700 түхэриг тус жасада үгөө.

* Оронойнгоо аха дүү республиканудай түб хото городуудай уран зохеолшодой организацинуудтай нүхэр ёһоной холбоо барисаа байгуулхын, дүй дүршэлөө халан абалсахын тула 3 һарын аяншалгада гараһан Буряадай уран зохеолшодой делегаци түрэл нютагаа энэ һарада бусаба. Х. Намсараев, Солбоной Туяа, Д. Дашинимаев, Б. Базарон гэгшэд тус делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа. «Буряад литературын антологи» хэблэн гаргаха тушаа шиидхэбэри СССР-эй уран зохеолшодой Союзай правлени тэдэнэй ябаһанай удаа абаба. Москвагай поэт Н. Панов Солбоной Туяа хоер тус антологидо орохо материалнуудые шэлэн тааруулхаар уялгалагдаба.

* **Октябриин 21.** Буряадай комсомол басагад С. Тыхеева, М. Хахалова, В. Любимская, Л. Константинова, А. Сункуева, командын хүтэлбэрилэгшэд Л. Бобыкин, А. Сазонов гэгшэд Улаан-Үдэ—Москва гэһэн маршрутаар санаар аяншалгада мордобо.

* **Ноябрь.** Буряадай республикын арадай уран артист һаа Ц. Сампиловай «Малшан», «Талын дуран», «Хуур барихан буряад эхэнэр», «Улаанармеец» болон бусад зурагууд Москвада Зүүн зүгэй арадуудай искусствын музейдэ харуулагдаһан байна.

* **Ноябриин 17.** Улаан-Үдэ хотодо түрүүшын пионернүүдэй байшан нээгдэбэ. Энэ хүүгэдэй ордон сагаа ашаар түлөөгэй тэгшэтэй зохёон байгуулагдажа дүүргэгдэбэ.

Л. ВАХРАМЕЕВА,
Буряад АССР-эй гүрэнэй архивай хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ ГУРИМААР АШАА ЗӨӨЛГЭ

Энэ табан жэлдэ Болгарнин транспортын хүдэлмэришэдэй урда байгаа гол зорилгонуудай нэгэн ехэ тонныи контейнернэ ашаа зөөлгын гурим байгуулга болоно. Энэ гуримые байгуулга хадаа СЭВ-эй гэшүүн оронуудай социалис экономическа интеграциин комплексно программатай нягта холбоотой байха юм. Софи, Пловдив, Плевнэ, Варна болон бусад хотонуудта контейнернүүдые хүлеэн абаха тусхай площадканууд байгуулагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софи хотын контейнернэ терминал дээрэ.

БТА—ТАСС-ай фото.

Соёл культурын һонин

Поэзи

МАНАЙ АЙЛШАН—ЕВТУШЕНКО

Совет ороной элитэ поэт Евгений Евтушенко манай республикада айлшалжа ерэбэ. Буряад орон поэдэй зохёохы ажал ябуулгада ехэ һуури эзэлнэ. Тэрэнэй оршуулгаар Николай Дамдиновай «Эсэгын нэрэ» гэһэн поэмэ, Дондок Улзытуевай «Арбан табан дуун» гэхэ мэтэ зохёолнууд Москвада хэблэгдээ бэлэй. Д. Батожабай, С. Ангабаевтай литературна институтда сугтаа һураһан юм. Буряадай искусство ба литературын декадада Евг. Евтушенко хабаадалсаһан. «Братска ГЭС» гэһэн поэдэй мэдээжэ поэмэ эгээн түрүүн «Байгал» журналда хэблэгдээ һэн.

Евгений Евтушенко манай республикын ажабайдалтай, арад зонтой танилсажа, шэнэ бэлигтэй шүлэгүүдые зохёохо бээ гэжэ найданабди.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.

Библиотекэ

ОРОЖО УНШЫТ!

Бүхы орон агуу барилгын намтараар һонирхон, БАМ тухай номуудые уншана гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Һүүлэй үедэ түмэр зам барилгада зорюулагдаһан олон ном хэблэлһээ гараа. «БАМ — манай зуун жэлэй агуу барилга» гэжэ хоёр боти ном «Современник» хэблэлээр гараа. Тус номууд соо энэ барилгын шухалын шухала асуудалнуудта харюу үгтэнэ. Мэдээжэ поэдүүд, уран зохёолшод, журналистнууд агуу барилгын эхин алхамууд тухай очерк, зураглал, шүлэгүүдые бэшэнэ. Совет арад энэ барилгада барандаа хабаадана гэһэн бодол номуудай гол удха болоно. БАМ — Тында гэһэн харгыгаар түрүүшын поездын ябаһан тухай, шэнэ городуудай һуури табигдажа байһан тухай, хүшэр барилгын хүдэр баатарнууд тухай зохёолнууд соо хэлэгдэнэ.

«Байгалһаа Амар мүрэн хүрэтэр» гэһэн номой автор А. И. Алексеев түүхын эрдэмэй доктор юм. Тиимэһээ эрдэмтэн энэ хизаарай түүхэ тухай, мүн ашаглажа эхилһэн түрүүшын эдэбхитэн тухай һонирхолтойгоор бэшэнэ. Энэ хизаарта түмэр харгы бариха гэһэн түсэб үшөө гушаад ондо табигдаһан юм байна. Тиигээд, 1930 — 50-яад онуудаар түмэр харгые түсэблэгшэд, газарай нюрууе шэнжэлэгшэд, мүн барилгашадай түлөөлэгшэд мүнөө баригдажа байгааша замай хизаарта нилээд ажал ябуулжа эхилээ бэлэй. Энээн тухай тус ном соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ. А. Алексеев энээн тухай бэшэхэдээ, архивай баримта документнүүдые, тэрэ үедэ агуу замай эхи табигшадай гэршэ хөөрөө хэрэглэһэн байна.

В. А. Журавлевой «БАМ тухай үгэ» гэһэн ном соо мүн лэ 30 — 50 онуудта энэ хизаарта хэгдэһэн түхеэрэлгэ тухай, мүнөө үеын барилгашад тухай хэлэгдэнэ. Буряадай республикын хойто хизаараар зурыһан зам тухай тодорхойгоор бэшэгдэһэниинь һонирхолтой.

Буряадай номой хэблэлээр 1976 ондо «Бусалтынь адрес БАМ» гэһэн ном гараһан байна. «Правда» газетын корреспондент Анатолий Соколов агуу барилгын хүдэлмэришэд тухай очеркнуудые бэшэхэдээ, аха дүү арадуудай нүхэсэлдэ анхаралаа хандуулаа һэн. Тиихэдээ манай республикын газар дээгүүр гараһан замай барилгын асуудалнууд тухай автор хүндэ хүшэрые зайлуулангүй бэшээ. Имагтал иимэ бэрхэшээлнүүдые дабаһан барилгашад хадаа ёһотойл геройнууд болоно.

М. ДОНДУБОН,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

Выставкэ

МОСКВА ЭЛЬГЭЭГДЭБЭ

Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Советская Россия» гэжэ выставкэдэ Буряадай эрхим зураашад хабаадаха золтой болобо. 23 авторай 72 зураг Москва эльгээгдэбэ. А. Сахаровскаягай графика, А. Казанскиин «Тэрэнги», С. Ринчиновэй «Үбһэ бэлдэлгэ», А. Архиповай БАМ тухай зурагууд болон мүн Д. Пурбуев, Г. Васильев гэгшэдэй бүтээлнүүд тэрэ выставкэдэ табигдаха юм.

Иимэ олон авторнууд манай республикаһаа түрүүшынхиеэ хабаадалсахань. Энэ хадаа Буряадай уран зураашадай зохёохы ажал ябуулгын хүгжэлтэниие гэршэлнэ. Совет аха дүү арадуудай һолонгото палитра дээрэ манай номин тэнгэритэ нютагай үнгэ оролсоно гэжэ бидэ омогорхохо ёһотойбди.

Д. ДУГАРОВ.

Хэблэл

ШЭНЭ НОМУУД

Буряадай номой хэблэлээр хэдэн зохёолнууд барлагдан уншагшадта эльгээгдэбэ. Манай элитэ зохёолшод Х. Намсараев, Ж. Тумунов тухай, мүн республикын соёл культурын бэлигтэй ажал ябуулагшад тухай һонирхолтой ном уран зохёолшо Ц. Дамдинжапов бэшээ. Поэдүүд Б. Батоев, Б. Сыренов, Ц. Жамбалов, М. Шиханов гэгшэдэй номууд хэблэлһээ гаража байна. Тинхэдэ Ф. Достоевскиин «Идиот», А. Толстойн «Аэлита» Буряадай номой хэблэлээр гараба.

Академик Алексей Павлович Окладников хадаа Буряадай, Зүүн Сибириин түүхэ шэнжэлгэдэ угаа ехэ хубитаяа оруулһан байна. Эрдэмтын олон жэлэй туршада шэнжэлһэн асуудалнуудаар бэшэгдэһэн статьянуудай суглуулбариин ном хэблэгдэбэ. «Буряад ороной түүхэ ба соёл» гэһэн энэ ном соо эртэ урда сагай түүхэһээ эхилээд, совет үе болотор манай хизаарта ямар ажаһуудал байһан бэ гэжэ шэнжэлэгдэнэ.

«Зүүн Сибириин эртэ урда сагай соёл ба буряад арадай ажаһуудалда нүлөөлһэн харилсаа холбоон» гэһэн бүлэг, археологическа хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай статьянууд ехэ һонирхолтой.

В. НАМСАРАЕВ.

Хүгжэм

Закаменск хотын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулида 100 гаран үхибүүд һурадаг юм. Дүй дүршэлөөр баян 12 багша тэндэ хүдэлдэг.

Энэ хүгжэмэй һургуулиин һурагшад аккордеон, баян, пианино, арадай инструментнүүд дээрэ наадажа һурадаг юм. Эндэ зургаан класс бии. Баянистнуудай, арадай инструментнүүдэй хоер оркестр эндэ хүдэлнэ. Тэдэнэй гэшүүд хүдөө гаража, холын малшадта концертнүүдые харуулдаг байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша Геннадий Харламов хоердохи классай һурагша Федя Усовта арадай инструментнүүдээр хэшээл үгэжэ байна. В. МУХТАРОВАЙ фото.

Уран зураг

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ—БУРЯАД ОРОН

Москвагай залуу 10 уран зураашад манай республикада ерэжэ, Байгал-Амарай түмэр зам барилгашадай ажабайдалые, Түнхэнэй үзэсхэлэн һайхан байгаалиие, Сэлэнгын аймагай түрүү ажалшадые зураглаһан байна.

— Ажабайдалтай дүтэ танилсаһан залуу зураашадай зохёохы ажал гүнзэгы удхатай болоно. Танай республикын байгаали, хүнүүд, үндын бодоһон барилганууд угаа һонирхолтой байба. Эндэ зураглагдаһан этюдүүд ерээдүй томо зурагуудай үндэһэн болохо гэжэ найданабди, — гээд, энэ зураашадай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ С. Преображенская мэдүүлбэ.

Уржадэр Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ музейдэ тус зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдэбэ.

Энэ үедэ мүн Ленинград хотын бүлэг зураашад Хойто-Байгалай ба Баунтын аймагуудта шэнэ бүтээлнүүд дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр баһа улаан-үдынхидэй анхаралда зурагуудаа табиха юм.

Н. НАМСАРАЕВ.

Кино

РЕЖИССЁРОЙ ШЭНЭ ХҮДЭЛМЭРИ

Һаяхан экран дээрэ режиссер Барас Халзановай «День семейного торжества» гэжэ уран һайханай фильм гарла. Мүнөө Б. Халзанов шэнэ фильм буулгахаяа Башкирай автономито республикада бэлэдхэл хэжэ байна. Фильм ерэхэ жэл экран дээрэ гараха юм.

Манай корр.

Һур харбалга

ШЭНХИНЭЭТЭ ГОДЛИНУУД

Һур харбалгаар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн дүрбэн үдэр соо «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ боложо дүүрэбэ.

Шэтэ, Эрхүү, Якутск, Душанбе хотонуудай эрхим бэрхэ мэргэшүүл уригдаһан аад, ерэжэ шадабагүй. Саашадаа физкультура болон спортын городской комитет энээндэ анхаржа, эртэнһээ соносхол хээд, олоной хабаадалгатайгаар үнгэргөө һаань, һур харбагшадай, илангаяа залуушуулай мэргэжэл шадабарииень дээшэлүүлхэ байна гээд һанагдана.

Спортын дүрбэн бүлгэмэй 30 гаран мэргэшүүл энэ мүрысөөндэ хабаадаа. Эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй хоорондо зай бүхэндэ шанга тэмсэл боложо, спортдо дуратайшуулые һонирхуулба. Шэнхинээтэ годлинуудай зэдэлээн дүрбэн үдэр соо таһарбагүй.

90 метр. Эндэ уласхоорондын классай спортын мастер Аркадий Бутхаев годлинуудаа хойно хойноһоонь мэргэнээр табижа, 494 очко абаад, илаһан байна. Хүүгэдэй спортын 2-дохи һургуулиин тренер, спортын мастер Эрдэни Санжеев тэрээнһээ хоёр очкогоор гээгдээ. Гурбадахи һуурида гарахын тула һурагша багша хоёрой хоорондо һонирхолтой шанга мүрысөөн болобо. Буряадай багшанарай институдай студент, уласхоорондын классай спортын мастер Бадмажаб Цыбиков Цыденбал Цыренжаповые жэл хүрэхэгүй саг соо һорижо байнхай. Эдэнэр хоюулаа 491 очко тудаба. Теэд оло дахин арбан очко абаһан һурагшань булижа гурбадахи һуури эзэлһэн байха юм.

Удаадахи зайда, 70 метртэ, ана-мана тэмсэл болоо. Э. Санжеев, Б. Цыбиков гэгшэд тус тустаа 558 очко абабашье, түрүүшынхинь илаһанда тоологдобо. Багшанарай институдай гурбадахи курсын студент Ц. Цыренжапов мүн лэ гурбадахи һуурида гараа.

Дүтын хоёр зайда Бадмажаб Цыбиков булюу байба. Тэрэ 50 метртэ — 609, харин 30 метртэ 670 очко абажа, Улаан-Үдэ хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм. А. Бутхаев, Э. Санжеев удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

М — 2 упражненеэр харбахадаа, уласхоорондын классай спортын мастер Бадмажаб Цыбиков («Буревестник») 2328 очко абажа, илаһан байна. Эрдэни Санжеев («Спартак») 20 очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һуурида гараа. А. Бутхаев («Труд») гурбадахи болоһон байха юм.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студенткэ, СССР-эй спортын мастер Светлана Тараскина («Труд») һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. Тэрэ бүхы дүрбэн зайда илалта туйлаа. С. Тараскина М — 2 упражненеэр мэргэлхэдээ, 2321 очко абажа, республикынгаа ниислэл хотын чемпион болобо. Е. Посельская, Ю. Мельникова (хоюулаа «Спартагһаа») гэгшэд шангай һууринуудта гараһан байгаа.

Энэ мүрысөөнэй һонирхолтой юумэниинь юун бэ гэхэдэ, имагтал шанга тэмсэлдэ спортсменэй мэргэжэл шадабариин дээшэлдэг байһаниинь үшөө дахин гэршэлэгдээ. Тиигэжэ спортын мастерта кандидадууд Цыденбал Цыренжапов («Буревестник»), прибор-бүтээлгын заводой Елена Посельская хёрхо мэргэнээр харбажа, тус тустаа 2261 болон 2254 очко абаад, СССР-эй спортын мастерай нормативуудые дүүргэбэ. Тренер Эрдэни Санжеевэй һоридог Улаан-Үдын 19-дэхи һургуулиин 10 классай Баяр Шойдопов СД — 1 упражненеэр мэргэлхэдээ 827 очко абажа, спортын мастерта кандидадай норматив дүүргээ. Энэнь эдир харбагшын ехэ амжалта болоно.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр тренернүүд В. И. Игумновай, Д. Р. Эрдынеевэй һоридог «Спартак» бүлгэмэй мэргэшүүл илажа, Улаан-Үдэ хотын чемпионууд болоод, дамжуулгын кубогаар шагнагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: уласхоорондын классай спортын мастер Аркадий Бутхаев, энэ мүрысөөндэ СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэһэн Елена Посельская.

В. ПЛУТТЫН фото.

Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо

СОВЕТ ОРОНОЙ ТЕЛЕВИЗИОННО ТҮҮХ

Совет ороной 60 жэл соо гаталһан түүхэтэ замые харуулһан фильмүүдэй суглуулбари «Манай намтар» гэжэ нэрлэгдэнхэй.

Ороной түүхын жэл бүхэндэ нэгэ фильм зорюулагданхай. Һүүлшын, 1977 ондо, зорюулагдаһан фильм Агууехэ Октябриин ойе тэмдэглэхэ үедэ гараха юм.

Манай телевиденидэ урдань иимэ ехэ ажал хэгдээгүй юм. Жаран нэгэн сери фильм — 65—68 часай хэмжээнтэй—хэдэн мянган метр пленко—түбэй телевиденинин залуушуулай программын главна редакциин журналистнууд, редакторнууд болон режиссернуудай эсэшэ сусашагүй ажал мүн.

Эхэ оронойнгоо намтарые харуулһан олон серитэй телевизионно фильм буулгаха һэдэлгэ манай телевидени арбан жэлэй саана хэһэн юм. Тингэжэ «Хахад зуун жэлэй түүхэ» гэжэ 50 серитэй телефильм буулгагдаһан байгаа. Мүнөөнэй суглуулбари тэрээнһээ юугээрээ ондоо хаб? Энэ асуудалда «Манай намтарые» зохёогшодой нэгэн Анатолий Лысенко иигэжэ харюусана:

— Нэн түрүүн «Хахад зуун жэлэй түүхэ» гээшэ кинофильм болоно, харин мүнөө бидэнэр видеофильм буулганабди. Энэ гансахан киноплено видеомагнитофоной пленко хоёрой илгаа бэшэ юм. Эндэ имагтал кино телевидени хоёрой хоорондохи илгаа байха.

Телевидени хадаа кино шэнгеэр буулгадаг бэшэ, харин ажабайдалые байһан хэбээрнь харуулдаг гээшэ. Тиимэһээ тэрэ өөрынгөө геройнуудта телекамерын буулгажа байһые мартуулхаяа оролдодог.

Шэнэ суглуулбариин үшөө нэгэ шэнжэ тухай хэлэлтэй. Эндэ түүхэ үнгэрһэн сагай, мүнөө үеын гэжэ илгагданагүй, харин урда ба мүнөө үеынхидэй хоорондохи барисаан, ороноймнай хүгжэлтын зам бүхыдөө харуулагдаха юм. Манай үеын залуушуул, Москвагай Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэдые камерын урда харахада, нюдэдтэнь жаран жэлэй саада тээ тэдэнэй үетэнэйхидэл тон адляар революционно эдэбхи эрмэлзэлэй ошод ялалзана.

«Манай намтар» зохёоходо ушарһан бэрхэшээлнүүд юуб гэхэдэ, Совет засагай түрүүшын алхамууд тухай кинодокументнүүд тон үсөөн үлэнхэй. Эдэ кадрнууд хэдэн зуугаад фильмүүдтэ харуулагдаһан, олон зондо м жэ болоһон байна. Т һээ шэнэ суглуулбарийе хёогшод урдань үшөө х даагүй, олондо мэдээжэ лоогүй түүхын докумен дые бэдэрнэ. Тэрээнтэй та үнгэрһэн жэлнүүдэй хые эли тодоор, зондо госотойгоор харуулха о шье арганууд хэрэглэгдэ

Экран дээрэ наһажаал нэрые харанабди. Энэ Александра Александро Янышева—граждан да үеын суута комиссар, шэдэй, В. И. Ленинэй н һэн «нүхэр Шура» Удаадахи кадртань—Ян вагай 1920 оной фото. луу, үе сагайнгаа байд гэршэлһэн арһан хүүрт Мүнөөшье, 60 жэл үнгэр хойно, Александра Алекс ровна хүнгэн сарюун, найхидаал шэнгеэр үзэ юм. Тиимэһээ 1919—1 онуудта болоһон үйлэ гүүд тухай хөөрөөни илангаяа һонирхо Нимэрхүү хөөрэлдөө «Манай намтар» соо о

Имагтал баримтануу зохёогдоһон фильм соо В Ленинийе яажа харуул Вождиин ажал ябуулга хай кинокадрнууд булт мэдээжэ болонхой ха Харагшадта Ильичэй өөрынь хэлэһэн шэн яажа дуулгахаб?

Энээнэй тула ки В. И. Ленинэй ролие химээр гүйсэдхэгшэдэй гэн, артист Юрий Како хабадуулагдаһан бай Тэрэ Ильичэй ролие сэдхэхэ бэшэ, гартаа Ле нэй ном баринхай ун ха юм. Тиихэдэ В. И. нин гансал вождь бэшэ, рин тэрэ үеын үлэн һон зүдэрүү байдалтай Р син бүхы эрилтэ хэрэгл жэнүүдые наринаар о һон хүн гэжэ фильмэдэ рахадаа, ойлгохоор байна

Тус картиные зохё до манай мэдээжэ публи нүүд хабаадалсана. Тэд дунда «Правдын» жу лист Юрий Апенченко, «К сомольская правда» зетын шэнжэлэгшэ Я лав Голованов, мэдэ тележурналистнууд на Шергова, Сер Муратов, Леонид Зол ревский гэгшэд хүдэ Фильмын консультант дай дунда түүхын мэдэ эрдэмтэд — академи И. Минц, А. Нарочни гэгшэд бии. Зохеохы коллективые бүридхэл фильмын амжалтын болохо бшуу.

А. КОЛБОВСКИ

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф
Телефон
Радио

НАЙРОБИ

ШАХАРДУУ ШАНГА БАЙДАЛТАЙ

ТАСС

Иишэ ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Эфиопиин газар дайда дээрэ. Огадендэ Сомалиин ба Эфиопиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондо байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Сэрэгэй ябуулгануудта авиаци, танкнууд, артиллери хабаадуулагдана. Сомалиин болон Эфиопиин хоорондохи хёморoo зүришэлдөөн улам шахардуу шанга боложо байна. Бэеэ дааһан байдалтай хоёр гүрэнэй—Эфиопиин ба Сомалиин — хоорондохи эб али бүхы аргаар таһалхые империалис болон бусад харшис хүсэнүүд оролдоно. Энэ хёморoo зүришэлдөөе һамбаашалан, түрүүшээр Эфиопиин, удаань Сомалиин түрүү үзэлтэй революционно засаг захиргаануудта шанга харюу сохилто үгэхые оролдоно. Арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор, политическэ аргаар шиидхэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа эгээл үнэн зүб, сэсэн мэргэн харгы зам болоно.

НИКОЗИ

КИПРЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Кипрэй президентын тушаалда С. Киприануе дэбжүүлгые дэмжэжэ байһан тухайдаа Кипрэй трек бүлэгэй политическэ дүрбэн гол парти, тэрэ тоодо демократическа суглаан гэдэг парти мэдүүлээ. Тиигэжэ президентын ээлжээтэ һунгалта 1978 оной февраль һарада болохо ёһотой.

Президентын саг зуурын һунгалтые сентябриин 10-да үнгэргэхэгүйн тула бүхы партинуудай ниитэ нэгэн кандидадаар С. Киприануе дэбжүүлхэ гэжэ гурбан парти — демократическа парти (ДП), Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй парти (АКЭЛ), «Центрэй нэгэдэмэл демократическа холбоон» (ЭДЭК)—дурадхаһан байна гээд мэдээсэгдээ һэн. Демократическа суглаан гэдэг парти энэ дурадхалые түрүүшээр буруушааһан байгаа. Гэбэшье эсэсэй һүүлдэ тэрэ олонхиин дурадхалые зүбшөөхэ баатай болобо.

ЛУСАКА

ФРАНЦИИН МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Урда Африкын Республикада буу зэбсэгүүдые худалдаха тухай шэнэ хэлсээнүүдые баталхагүй гэжэ Франци шиидхээ гээд албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Луи де Гиренго мэдээсэбэ.

Гэхэ зуура, урдынгаа холбоо барисаагаар абаһан уялгануудаа тэрэ дүүргэхэ юм гэжэ министр тэмдэглээ.

Бэеэ дааһан байдалтай болгогдон соносхогдоһон эйчь һүүлээр Намибидахи засаг захиргаанда дахуулнуудай правительство эмхидхэн байгуулха гэһэн ЮАР-ай оролдолгые манай орон буруушаана гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Францийн правительствын һанамжаар, ЮАР-ай бүхы сэрэгүүдые, полициин хүсэнүүдые урда тээнь эндэһээ гаргаад, ООН-ой хиналта доро Намибида һунгалта үнгэргэгдэхэ ёһотой.

БЕЛГРАД

ҺҮЙДХЭЛШЭД ХАРАТА ЯБУУЛГАЯА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЬЭЭР

ТАСС

СФРЮ-тэй Сан-Францискадахи генеральна консульствын байшангай урда талада фашис һүйдхэлшэд августын 14-дэ түймэр табиһан байна гэжэ Югославиин газетэнүүд мэдээсэнэ. Галай аюулһаа уламжалан, байшанда ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

Энэ харата ябуулга һүүлэй хэдэн жэл соо США-да байдаг Югославиин түлөөлэлгэтэ эмхинүүдтэ зүрюугээр хэдэн удаа хэгдэһэн байгаа гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ.

Сан-Францискадахи Югославиин консульстводо урда тээньшье добтолго хэгдээ һэн гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

ЛУАНДА

РЕВОЛЮЦИ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Анголын Арадай Республикын ба Советскэ Союзай, Кубын болон сүлөөтэ байдал байгуулхадань Анголын арадта туһалдаг бусад оронуудай арадуудай хоорондохи хани барисаан бата бэхи байна гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) түрүүлэгшэ, НРА-гай президент Агостиньо Нето эндэ ү хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Жэлһээ жэлдэ хүгжэн бэ хижэжэ байһан энэ хари саа холбоогоороо ман арад омогорхоно гэжэ тэр хэлэбэ. Энэнь ниитэ уг з рилгынгоо түлөө тэмсэл хани нүхэдэй холбооно пролетарска интернацион лизмын үндэһэ һуури бол но гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ВАШИНГТОН

ИЛАЛТА ТУЙЛАХЫЕ ШИИДЭНХЭЙ

ТАСС

Зимбабвиин патриотическа фронтын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Дж. Нкомо США-гай гүрэнэй секретарь С. Вэнстэй эндэ уулзажа хөөрэлдэбэ. Американ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Родезидэхи байдалые «гуримшуулгын» англо-американ шэнэ түсэб зүбшөөхыень Дж. Нкомые этигүүлхэ гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь оролдоһон байгаа.

Родезиин асуудал тушаа США-гай ба Англиин политикые үндэһөөрнь буруушаанаб гэжэ Дж. Нкомо уулзалгын һүүлээр журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Родезидэхи байдалые «эбэй ёһоор гуримшуулха» гэһэн англо-американ мүнөөнэй дурадхалнуудые ори таһа буруушаажа байһанаа тэрэ мэдүүлээ. Минии һанахада, эдэ дурадхалнууд Зимбабвидахи засаг захиргаание африкан олонхиин түлөөлэгшэдэй гарта дары түргөөр дамжуулан үгэхэ тухай үндэһэн шухала асуудалые шиидхэжэ шадахагүй байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааһан байдалай түлөө Зимба виин арадай зэбсэгтэ тэмс лээ үргэдхэһэнэй ашаар орон доторхи байдал гурим шуулагдаха аргатай гэж патриотическа фронтын х тэлбэрилэгшэ тэмдэглээ һэ

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС) Танзаниин президент Дж Ньерере эндэ үнгэргэгдэһэ пресс-конференци дээрэ хэлэхэдээ, Смидэй засаг за хиргаанда эсэргүүтээр Зим бабвиин арадай сүлөөрэлгы зэбсэгтэ тэмсэлээ үргэдхэж байһан тухайнь тэмдэглэбэ.

США-гай, Англиин б ЮАР-ай дипломатическа а бан зургаануудай хүтэлбэри лэгшэдэй хоорондо Лондо до үнгэргэгдэжэ байһан хө рэлдөөнүүдтэй дашарамдуу лан, Родезиин асуудал ту шаа Танзаниин президен тогтожо хэлэхэдээ, тэрэнии эбэй ёһоор, конституционн замаар гуримшуулан шиид хэхэ арга үгы гэжэ мэдүү бэ. Зимбабвиин асуудалы шиидхэхын тула Солсбериин засаг захиргаание усадхах гээшэ тон шухала удха ша нартай байна.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—17.30—21.20—Шэнэ һонин. 8.10—Үглөөнэй гимнастика. 8.30—«Пусть всегда будет солнце!». Үхибүүдэй уласхоорондын фестивальда хабаадагшадай уран һайханай коллективүүдэй концерт. 9.15—«Театр юного зрителя». Э. Шим. «Ребята с нашего двора»—телевизионно зүжэг. 10.10 — «КамАЗ. Рождение династии». Телевизионно баримтата фильм. «Отцы и дети» гэһэн циклһээ. 10.45 — Забһарлалга. 14.00—Баримтата фильмүүдэй программа. 14.35 — А. П. Чехов «Чайка». 15.35—«Үхибүүдэй фильм. «Голубой патруль»—телевизионно уран һайханай фильм. 16.40—«Москва ба москвагайхид». 17.10—«Югославиин арадай уран бэлиг». 17.40—«Правила не для меня». Мультфильм. 17.45—«Универсиада-77». Болгариһаа дамжуулга. 18.30 — «Зуун жэлэй гол шухала ушар хэрэг». Сальвадорой компартиин ЦК-гай Генеральна секретарь Шафика Хорхе Хандалтай хөөрэлдөөн. 18.45—«Уран шүлэг». Фильм-концерт. 19.20 — «СССР-эй Конституциин проектые зүбшэн хэлсэнэбди». 19.30—«Манай түүхэ намтар. 1964 он». 20.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 21.00—«Социалис мүрысөөн тухай тэмдэглэл». 21.35 — «Поющий город» — киноочерк. 21.45 —«Октябриин ойн баярта—манай уран бүтээл».

«Орбита-2» 22.20—«Универсиада-77». Болгариһаа дамжуулга. 22.50 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—«Медведи соседи»—мультфильм. 19.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.40 — «Үдэшын Улаан-Үдэ», Улаан-Үдэ хотын ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 20.20 — «Любовь — мелодия» фильм-концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 21.00—«Шире круг» — эстрадна программа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «825 мянган хурьгадай түлөө» — түрүү бэшэг. «Тэжээл бэлэдхэлгэдэ үргэн дэлисэ» — суглуулбари. Сошордомо дохёо. ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эгээл эрхимүүдыень шэлэн» — А. Пладинай статья. «Гансал комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй шиидхэхэ хэрэг бэшэ» — Д. Колмаковай, М. Зыковэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Дааһан хэрэгтээ үнэн сэхээр» — С. Андрусенкын корреспонденци. Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын, нютаг нютагай һонинууд.

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУ

Индекс 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, телефо редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-5 секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60 сельского хозяйства — 2-64-36 2-63-86, пропаганды агитации — 2-56-23, промышленности и строительств 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, ку туры и школ — 2-60-21 писем и селькоров — 2-67 информации — 2-34-05, общественная приёмная 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1977 оной августын 19. ☐ 4-дэхи хуудаһан ☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04618